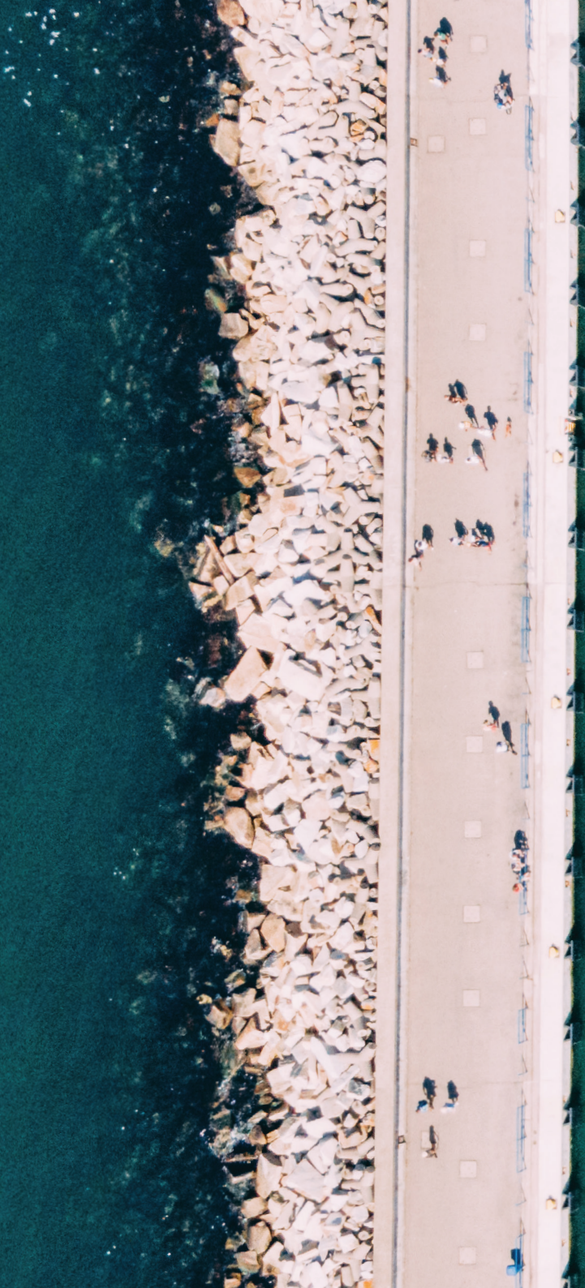

Opracowanie:
Katarzyna Gregorowicz-Bielawska
dr Joanna Morawska

Grafika, skład:
Mateusz Byczkowski

Autorzy zdjęć:
Michał Algebra
Agnieszka Beck
Mateusz Byczkowski
Sylwester Ciszek
Katarzyna Furmaniak
Wojciech Głodek
Dawida Kopaniszyna
Krzysztof Krzempek
Rafał Malko
Michał Mazurkiewicz
Alan Stocki
Paweł Sudara
Dominik Werner
Maciej Wróblewski
Błażej Zabłotny

Uniwersytet Gdański
ul. Jana Bażyńskiego 8
80-309 Gdańsk
www.ug.edu.pl

fot. Maciej Wróblewski

Uniwersytet Gdański

CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

RAZEM DLA LUDZI, ŚRODOWISKA I DOBROBYTU

SPOŁECZNE ZAANGAŻOWANIE UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO PRZEZ PRYZMAT CELÓW ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

fot. Błażej Zabłotny

Szanowni Państwo,

współczesny świat mierzy się z wieloma wyzwaniami, które zostały rozpoznane i przyjęte w rezolucji ONZ „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Realizacja celów w niej wyznaczonych zależy również od odpowiedzialności uczelni wyższych.

Odpowiedzią na nowe globalne i lokalne wyzwania jest wizja uczelni zaangażowanej społecznie, która intensywnie rozwija relacje z różnymi interesariuszami (np. samorządem, decydentami, biznesem, organizacjami pozarządowymi, szkołami etc.) i włącza jak najszerszą grupę obywateli i organizacji w proces tworzenia, transferu i upowszechniania wiedzy dla wspólnego dobra. Zaangażowanie społeczne nie tylko wpisuje się w założenia europejskich strategii i agend badawczych, ale i jest odpowiedzią na założenia Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, którą Uniwersytet Gdański, jako jedna z pierwszych polskich uczelni, podpisał w 2017 roku. Misją Uniwersytetu Gdańskiego jest prowadzenie kształcenia, działalności naukowej oraz kształtowanie postaw obywatelskich przez podejmowanie wyzwań i problemów zorientowanych na wspieranie zrównoważonego rozwoju, a więc takiego, który bierze pod uwagę dobrobyt następnych pokoleń. Patrzymy w przyszłość, dostrzegając zachodzące w świecie dynamiczne przemiany, w tym procesy zielonej i cyfrowej transformacji, które stawiają w centrum rozwiązania służące człowiekowi, balansując rozwój technologiczny z wartościami społecznymi oraz zachowaniem i ochroną środowiska naturalnego. Należy pamiętać, że gospodarcze, kulturowe, społeczne i środowiskowe aspekty zrównoważonego rozwoju wzajemnie się dopełniają.

Dzięki temu raportowi pragniemy promować te działania uczelni, które wpisują się zarówno w globalne trendy, prowadząc do budowania doskonałości naukowej, jak i wspierają nasze lokalne środowisko i społeczności, akcentując nadmorski i portowy charakter regionu i związane z nim wyzwania.

Na Uniwersytecie Gdańskim podejmujemy liczne działania w zakresie wdrażania Agendy 2030. W 2021 roku rozpoczęło działalność Centrum Zrównoważonego Rozwoju, którego ambitne działania już stały się punktem odniesienia dla wielu polskich uczelni. Równie cennym polem działalności uczelni jest pakiet równościowy, obejmujący kompleksowe wdrażanie polityki równościowej i przeciwdziałanie mobbingowi, co znajduje odzwierciedlenie w Statucie Uniwersytetu Gdańskiego. Jesteśmy aktywnym uczestnikiem przełomowej inicjatywy Uniwersytetów Europejskich SEA-EU, dla której społeczny wpływ badań i programów kształcenia jest priorytetem. Wspólnie z naszymi partnerami chcemy kształtować świadomych i wrażliwych społecznie obywateli, budować trwałe relacje i współpracę, integrując różne dyscypliny naukowe, co przełoży się także na wzrost innowacyjności. Podczas kolejnego etapu realizacji Projektu SEA-EU nasza uczelnia będzie odpowiedzialna za koordynację działań w zakresie zrównoważonego rozwoju i budowania tzw. „zielonych kampusów", co z pewnością jest dla nas wyróżnieniem i zobowiązaniem.

fot. Błażej Zabłotny

Przedstawiając Państwu ten raport, dzielimy się najlepszymi wybranymi praktykami Uniwersytetu Gdańskiego z zakresu społecznego zaangażowania i zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie gorąco zachęcam całą społeczność akademicką do włączenia się w te działania w kolejnych latach, do podejmowania ważnych i przełomowych tematów, których priorytetem będzie poszanowanie i ochrona planety, jej wszystkich mieszkańców oraz zasobów. Szczególnie w dobie aktualnego kryzysu: klimatycznego, epidemiologicznego, humanitarnego, gospodarczego, politycznego wezwanie do czynienia świata lepszym brzmi jeszcze donośniej.

prof. dr hab. Piotr Stepnowski
Rektor Uniwersytetu Gdańskiego

fot. Błażej Zabłotny

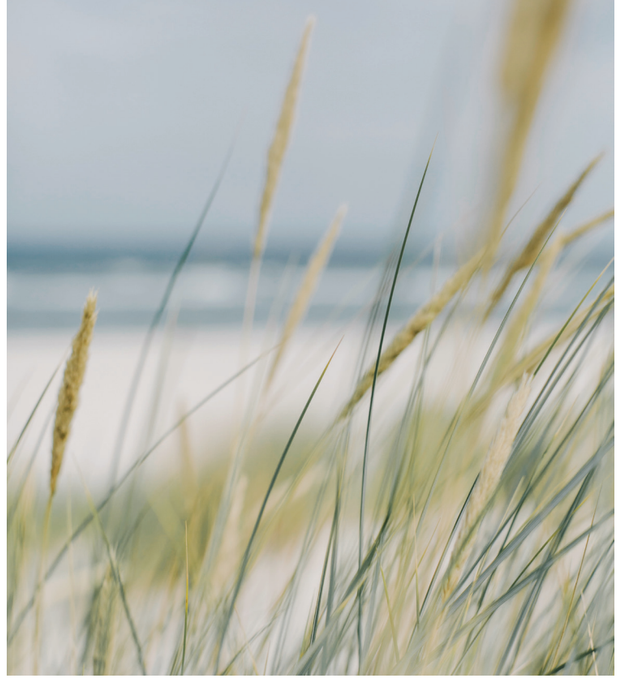

Uniwersytet Gdański
w stronę mórz i oceanów

Uniwersytet Gdański to dynamicznie rozwijająca się uczelnia, łącząca tradycję z nowoczesnością. Kształcenie we wszystkich niemal dziedzinach wiedzy akademickiej i w zawodach poszukiwanych na rynku pracy połączone jest z nowoczesnymi warunkami studiowania w jednym z największych na Pomorzu uniwersyteckich ośrodków, rozbudowywanym w ramach Bałtyckiego Kampus Uniwersytetu Gdańskiego. Uniwersytet Gdański realizuje dewizę **in mari via tua** (w morzu droga twoja), służąc rozwojowi regionu pomorskiego, którego bogactwem jest morze.

Morski autorytet uczelni budują znakomite stacje badawcze o międzynarodowej renomie, takie jak: Stacja Morska Instytutu Oceanografii w Helu, Stacja Badania Wędrówek Ptaków czy Stacja Biologiczna na Wyspie Sobieszewskiej. Na morski wizerunek uczelni składają się także kierunki studiów, specjalności i badania naukowe związane z morzem, zwłaszcza pobrzeżem Bałtyku. Dotyczy to przede wszystkim Wydziału Oceanografii i Geografii, Wydziału Biologii czy Wydziału Chemii i kierunków, takich jak: oceanografia, geografia, geologia, gospodarka wodna i ochrona zasobów wód, biologia i ochrona środowiska czy akwakultura – biznes i technologia. Również na innych wydziałach realizowana jest tematyka morska. Na Wydziale Prawa i Administracji powstają prace skupione na badaniach prawa morskiego, międzynarodowego prawa morza, prawa i ustroju miast

pomorskich czy kryminalistyki morskiej. Na Wydziale Ekonomicznym istnieje Instytut Transportu i Handlu Morskiego, którego pracownicy realizują badania dotyczące ekonomicznych aspektów funkcjonowania transportu i handlu morskiego, a w ramach prowadzonej specjalności międzynarodowy transport i handel morski kształcą specjalistów w tym zakresie. Zainteresowania literaturoznawców koncentrują się na mieście i regionie. Kontynuowane są długofalowe projekty badania związków literatury różnych epok z marynistyczną problematyką Pomorza. Trwają prace nad folklorystyką Polski północno-wschodniej i mitologią bałtosłowiańską. W badaniach historyków dominuje problematyka regionu Morza Bałtyckiego, historia Gdańska i Pomorza.

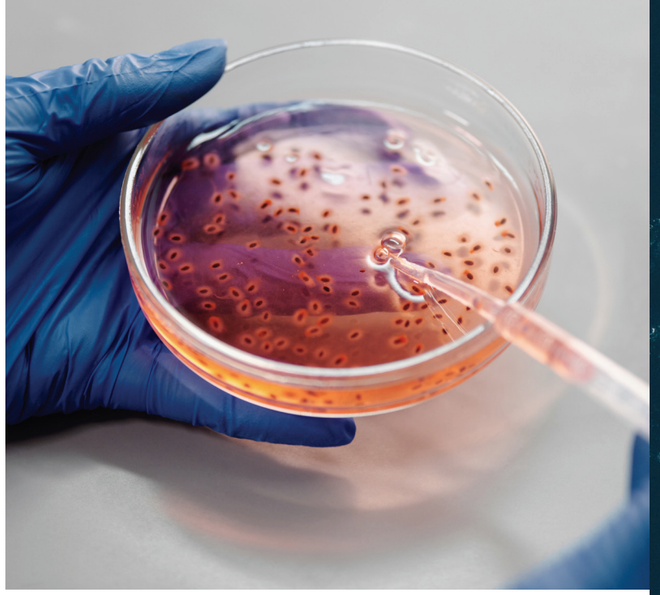

Uniwersytet Gdański osiąga znaczące sukcesy naukowe, umacniając pozycję lidera, szczególnie w zakresie aktywności i badań związanych z morzem. Uczelnia współpracuje w tym obszarze z ośrodkami badawczo-naukowymi ze wszystkich niemal krajów świata. Uniwersytet Gdański tworzy sieć uniwersytetów europejskich, wybranych w konkursie Komisji Europejskiej – European Universities. Uczelnia dwukrotnie została laureatem specjalnego Programu Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej – Międzynarodowe Agendy Badawcze, który zakłada tworzenie w Polsce innowacyjnych centrów doskonałości z udziałem najlepszych naukowców z całego świata. Uniwersytet Gdański uzyskał 76 mln złotych na stworzenie dwóch agend: Międzynarodowego Centrum Badań nad Szczepionkami Przeciwnowotworowymi (International Centre for Cancer Vaccine Science) oraz Międzynarodowego

fot. Maciej Wróblewski

Centrum Teorii Technologii Kwantowych (International Centre for Theory of Quantum Technologies, ICTQT). Uczelnia nieustannie podejmuje intensywne działania zmierzające do podniesienia jakości prowadzonych badań naukowych i uzyskała na ten cel dofinansowanie w ramach programu ówczesnego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego – „Strategia Doskonałości – Uczelnia Badawcza". Uniwersytet Gdański aktywnie uczestniczy we współpracy bałtyckiej poprzez realizację międzynarodowych projektów naukowych, m.in.: w ramach programów Horyzont 2020 (projekt Assamble Plus) oraz Interreg Południowy Bałtyk (projekt Seaplanspace – unikatowa sieć współpracy europejskiej w zakresie zrównoważonego zarządzania morzem). Jest także liderem Konsorcjum Narodowego Centrum Badań Bałtyckich, w skład którego wchodzą uczelnie wyższe z Pomorza oraz instytuty badawcze. Jako jedyna polska uczelnia posiada nowoczesny statek naukowo-badawczy, katamaran R/V Oceanograf, przeznaczony do prowadzenia interdyscyplinarnych badań środowiska i przyrody Morza Bałtyckiego oraz zajęć dydaktycznych dla studentów.

Uniwersytet Gdański w European University of the SEAS, SEA-EU

W 2019 roku Uniwersytet Gdański znalazł się w elitarnym gronie 17 międzynarodowych konsorcjów – laureatów konkursu Komisji Europejskiej European Universities, finansowanego w ramach Programu Erasmus+. Uniwersytet Gdański utworzył konsorcjum Europejskiego Uniwersytetu Nadmorskiego (European University of the Seas – SEA-EU) wraz z partnerami: Uniwersytetem w Kadyksie (Hiszpania), Uniwersytetem w Splicie (Chorwacja), Uniwersytetem Zachodniej Bretanii (Francja), Uniwersytetem Chrystiana-Albrechta w Kilonii (Niemcy) i Uniwersytetem Maltańskim (Malta). W 2022 roku do sojuszu dołączyły: Uniwersytet Parthenope w Neapolu (Włochy), Uniwersytet w Algarve (Portugalia) oraz Uniwersytet Nord w Bodø (Norwegia). Konsorcjum od 2023 roku zacznie wdrażać kolejny etap projektu pod nazwą SEA-EU 2.0. Grant jest przeznaczony na rozwój współpracy m.in. w dziedzinie kształcenia, badań i wymiany akademickiej. Możliwe będzie powoływanie wspólnych kierunków studiów, wymiana kadry akademickiej i studentów, wspólne projekty badawcze, a w przyszłości także wspólny dyplom wszystkich uczelni. Uczelnia w ramach otrzymanych środków wdraża zupełnie nowy model kształcenia i wymiany akademickiej z uniwersytetami partnerskimi. Sektor morski ma strategiczne znaczenie dla gospodarek dziewięciu regionów nadmorskich, z których pochodzą nasi partnerzy. Stanowi on jeden z głównych celów edukacji i badań naukowych prowadzonych przez uczelnie tworzące konsorcjum SEA-EU. W uniwersytetach SEA-EU, a więc m.in. na Uniwersytecie Gdańskim, kształcimy studentów na wielu kierunkach studiów związanych z dyscyplinami morskimi, liczne grupy badawcze pracują nad tematyką związaną z morzem, a społeczność biznesowa dynamicznie rozwija się w sektorze produkcji i usług dedykowanych gospodarce morskiej. Uczelnie zaangażowane w SEA-EU zobowiązały się do realizacji tego projektu we współpracy z partnerami stowarzyszonymi (w przypadku Uniwersytetu Gdańskiego są nimi: Instytut Oceanologii PAN w Sopocie, Instytut Morski UM w Gdańsku i Stowarzyszenie Erasmus Student Network UG), kluczowymi publicznymi agencjami badawczymi, administracją krajową i regionalną oraz firmami zaangażowanymi w badania i działalność gospodarczą związaną z morzami i oceanem, sąsiadującymi z naszymi terytoriami.

Centrum Zrównoważonego Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego

Szanowni Państwo,

Uniwersytet Gdański odpowiedzialnie realizuje zadania stawiane przez Agendę 2030, rozumiejąc rolę, jaką powinny spełniać instytucje szkolnictwa wyższego w tym zakresie. Urzeczywistniając swoje najważniejsze cele: kształcenie, prowadzenie badań oraz współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, UG inicjuje i wspiera działania upowszechniające założenia Agendy 2030. W tym celu Rektor UG powołał w 2021 roku Centrum Zrównoważonego Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (CZRUG). Rozpoczęło ono swoją działalność od zebrania dorobku naukowego i osiągnięć dydaktycznych, popularyzacji wyników badań i wiedzy na temat zrównoważonego rozwoju, będących efektem wieloletniego zaangażowania pracowników uczelni. Centrum aktywnie pracuje na rzecz przekształcania UG w zielony uniwersytet, który w jak najmniejszym stopniu będzie obciążał środowisko przyrodnicze.

CZRUG, realizując swoje zadania, kieruje się trzema priorytetami: (1) zaangażowaniem rozumianym jako dostarczanie wiedzy inspirującej do działań na rzecz zrównoważonego rozwoju; (2) partnerstwem oznaczającym inicjowanie współpracy zespołowej oraz (3) dzieleniem się wiedzą jako tworzeniem platformy wymiany informacji, dobrych praktyk i doświadczeń prowadzących do synergii działań społeczności akademickiej i jej otoczenia na rzecz realizacji Agendy 2030. Nasze działania koncentrują się m.in. na podnoszeniu świadomości studentek i studentów, doktorantek i doktorantów UG w zakresie złożonych wyzwań współczesnego świata. Chcemy inspirować młodych ludzi do poszukiwania rozwiązań oraz do przyjęcia na siebie roli liderów zmian w przestrzeni gospodarczej, politycznej i społecznej po ukończeniu uczelni.

dr hab. Sylwia Mrozowska, prof. UG
Dyrektor Centrum Zrównoważonego Rozwoju
Uniwersytetu Gdańskiego

Uniwersytet Gdański
Centrum Zrównoważonego Rozwoju

Centrum Zrównoważonego Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (CZRUG, dalej: Centrum) jest ogólnouczelnianą pozawydziałową jednostką powołaną w styczniu 2021 roku. Głównym zadaniem Centrum jest wspieranie, koordynowanie i podejmowanie działań upowszechniających cele Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju wśród społeczności akademickiej i w otoczeniu społeczno-gospodarczym uczelni. Wdrażamy nasze cele w ramach ośmiu programów:

Badania i projekty

Realizujemy projekty w wybranych obszarach strategicznych: Czysta i dostępna energia (Cel 7); Mniej nierówności (Cel 10); Zrównoważone miasta i społeczności (Cel 11); Działania w dziedzinie klimatu (Cel 13); Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje (Cel 16). Prowadzimy regularnie cykl szkoleń Zaprojektuj badania SDG w UG skierowany do studentów i doktorantów Uniwersytetu Gdańskiego, zachęcając do podejmowania prac badawczych i rozwojowych w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Współpraca międzynarodowa

Budujemy systematycznie sieć kontaktów badawczych i edukacyjnych z instytucjami i uniwersytetami europejskimi w zakresie dzielenia się praktykami i wypracowywania rozwiązań na rzecz zrównoważonego rozwoju. Inicjujemy współpracę, organizujemy konferencje, warsztaty szkoleniowe z badaczami i ekspertami zrównoważonego rozwoju (Sustainable Development Goals, dalej: SDG). W ramach sojuszu nadmorskich uczelni europejskich (SEA-EU) aktywnie pracujemy w grupie roboczej ds. zrównoważonego rozwoju w celu wypracowania wspólnego programu studiów zrównoważonego rozwoju i niebieskiej gospodarki.

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju

Prowadzimy studia podyplomowe: Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju: morska energetyka wiatrowa oraz Mitygacja i adaptacja do zmiany klimatu, realizowane po patronatem Związku Uczelni Fahrenheita. Organizujemy szkolenia i warsztaty dla mieszkańców. Naszym lokalnym partnerem strategicznym w zakresie edukacji jest Centrum Hevelianum, jednostka budżetowa Gminy Miasta Gdańska, której przedmiotem działalności jest prowadzenie działań edukacyjnych, naukowych, kulturalnych, rekreacyjnych, prospołecznych oraz w zakresie ochrony środowiska.

Zielony Uniwersytet

Celem programu jest inspirowanie, zachęcanie i wspieranie społeczności akademickiej Uniwersytetu Gdańskiego do przekształcenia uczelni i obiektów pozostających w jej dyspozycji w zieloną, zasobooszczędną i niskoemisyjną sieć kampusów. Elementy programu to: wprowadzenie zasad zielonych zamówień publicznych, montaż instalacji fotowoltaicznej, audyt oświetlenia zewnętrznego, zaangażowanie studentów i doktorantów w konkursy na rzecz zrównoważonego rozwoju we współpracy z Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej. Razem z Biblioteką Główną UG rozpoczęliśmy prace nad stworzeniem systemu, który pozwoli kompleksowo gromadzić informacje na temat dokonań pracowników naukowych w zakresie SDG.

Współpraca z otoczeniem społecznym

Inicjujemy współpracę z organizacjami pozarządowymi, jednostkami samorządu terytorialnego, jednostkami edukacyjnymi, fundacjami w zakresie wypracowywania wspólnych strategii, planów działań oraz przygotowywania projektów z zakresu zrównoważonego rozwoju. Współrealizujemy projekty z zakresu budowania kultury demokratycznej i zaangażowania obywatelskiego. Pełnimy funkcje eksperckie w gremiach ogólnopolskich, samorządowych i pozarządowych. Prowadzimy wykłady, uczestniczymy w konferencjach, przygotowujemy prezentacje eksperckie i realizujemy warsztaty w odpowiedzi na zgłaszane potrzeby instytucji z otoczenia uniwersytetu.

Program stażowy

W ramach programu stażowego studentki i studenci UG zdobywają dodatkowe kompetencje i umiejętności powiązane z zarządzaniem projektami na rzecz zrównoważonego rozwoju. Przykładem aktywności naszych stażystek i stażystów jest zrealizowana we współpracy z Centrum Produkcji Filmowej i Dokumentalnej UG seria wywiadów z naukowcami UG dotycząca SDG.

Kulturalnie o zrównoważonym rozwoju

Podejmujemy krytyczny namysł i prowadzimy badania nad rolą kultury we wdrażaniu celów zrównoważonego rozwoju. Służą temu następujące inicjatywy: wirtualna półka z książkami związanymi z celami SDG, cykl spotkań dotyczących problemów globalnych z udziałem ekspertów i zaproszonych gości z uczelni i regionu, spotkania i wywiady z twórcami oraz ekspertami.

Rozmowy o zrównoważonym rozwoju

Popularyzujemy wyniki badań oraz działalność dydaktyczną i projektową związaną ze zrównoważonym rozwojem naukowców, dydaktyków, doktorantów i studentów Uniwersytetu Gdańskiego. Na stronie internetowej Centrum publikujemy wywiady, prezentacje, artykuły popularnonaukowe. W roku akademickim 2021/2022 ukazało się ich ponad 40. Są one elementem budowania świadomości i promowania znaczenia edukacji i badań dla koncepcji zrównoważonego rozwoju.

fot. Mateusz Byczkowski

fot. Błażej Zabłotny

fot. Dominik Werner/KFP

Working, Yet Poor

Uniwersytet Gdański aktywnie włącza się w badania nad przyczynami niedostatku pośród osób aktywnych na rynku pracy jako uczestnik międzynarodowego projektu Working, Yet Poor (dalej: WorkYP). Konsorcjum projektu WorkYP, prowadzonego w ramach programu ramowego Horyzont 2020, poza Uniwersytetem Gdańskim tworzą uczelnie: University of Luxembourg, University of Bologna, Goethe University of Frankfurt, KU Leuven, Tilburg University, Erasmus University Rotterdam, University of Lund, Utrecht University, a także partnerzy społeczni: Observatoire Social Européenne w Brukseli, Fondazione Giacomo Brodolini z Rzymu oraz European Anti-Poverty Network z siedzibą w Brukseli. Głównym celem projektu WorkYP jest analiza zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego, którego przyczyna nie leży w bezrobociu. Koncentruje się zatem na tych grupach osób pozostających na rynku pracy, których poziom wynagrodzenia oraz pozostałe warunki pracy nie gwarantują odpowiedniego standardu życia. Pomimo zaawansowanego poziomu rozwoju społecznej gospodarki rynkowej w krajach UE i, wydawać by się mogło, skutecznych metod transferu dochodu narodowego do grup zagrożonych wykluczeniem, nie zdołano zapobiec temu, że część osób żyje na takim poziomie, określanym jako minimum egzystencji czy minimum socjalne. Przez wiele lat zjawisko alienacji wywołane niskimi dochodami wiązało się przede wszystkim z brakiem pracy i stałego dochodu. Tymczasem w ostatnim dziesięcioleciu pojawiły się grupy osób wykluczonych, które są aktywne na rynku pracy, lecz poziom otrzymywanego wynagrodzenia lub też jego częstotliwość nie zapewnia godziwego poziomu życia. Projekt realizowany jest na Wydziale Prawa i Administracji.

Ochrona roślin

Na Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego prowadzone są m.in. badania dotyczące ochrony roślin uprawianych na szeroką skalę, mających zaspokoić najbardziej podstawowe potrzeby żywieniowe szerokich rzesz konsumentów, także tych mniej zamożnych. Badania skupiają się na kilku grupach zagadnień: wykorzystywanie metod molekularnych, immunologicznych i biochemicznych do wykrywania, identyfikacji i badania zróżnicowania genetycznego bakteryjnych patogenów roślin, monitorowanie pojawiania się na terenie Polski bakterii patogennych z rodzajów Dickeya i Pectobacterium, badania nad możliwościami ochrony roślin przed patogenami poprzez zastosowanie roślinnych metabolitów wtórnych, bakteriofagów i bakterii antagonistycznych. Wyniki prac badawczych są publikowane w najlepszych światowych czasopismach naukowych, a powstające wynalazki znajdują się pod krajową i europejską ochroną patentową.

Luminofory

Naukowcy z Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki zamierzają stworzyć nowoczesne luminofory świecące w podczerwieni, które mogłyby znaleźć zastosowanie m.in. w przemyśle spożywczym czy medycynie. Projekt pt. „Perowskity i szerokopasmowe luminofory na podczerwień do diod świecących" realizowany jest w ramach Polsko-Tajwańskiej Współpracy Badawczej. Technologia wykorzystująca podczerwień, czyli światło niewidoczne dla ludzkiego oka, daje wciąż nowe możliwości. Wraz z rozwojem techniki diody świecące (LED), jak wszystkie elektroniczne komponenty, stają się coraz bardziej miniaturowe. Dzięki temu można używać ich jako źródeł światła w mikrospektrometrach umieszczanych np. w smartfonie m.in. do badania żywności pod kątem wartości odżywczych produktu czy pomiaru poziomu tkanki tłuszczowej w organizmie. Krytycznym elementem takiego urządzenia, nad którym pracują naukowcy, jest odpowiedni luminofor, przetwarzający emitowane przez diodę światło o jednej barwie – zazwyczaj w zakresie widzialnym – na światło podczerwone o szerokim zakresie widmowym (tzn. emitujące wiele długości fali światła podczerwonego). Dopiero luminofor o takich własnościach da urządzeniu pełnię możliwości praktycznych, co umożliwi zastosowanie np. w analizie składu żywności.

Ruch to zdrowie

Uniwersytet Gdański promuje zdrowy, aktywny tryb życia wśród studentów i pracowników poprzez organizację wydarzeń sportowych jak „Bieg o Puchar Rektora" czy też kampanię „Rowerem na uczelnię". Uczestnicząc w akcji organizowanej wspólnie z Politechniką Gdańską, w ramach współpracy Uczelni Fahrenhita, pracownicy mogą zyskać nie tylko lepszą kondycję i dobre samopoczucie, ale i atrakcyjne upominki. Uczelnia zachęca swoich pracowników do aktywności fizycznej, oferując np. atrakcyjną kartę MultiSport.

fot. Mateusz Byczkowski

Polityka antynikotynowa

Na uczelni obowiązuje zarządzenie w sprawie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w Uniwersytecie Gdańskim, w myśl którego zabrania się palenia wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych i substancji uwalnianych za pomocą nowatorskich wyrobów tytoniowych. Zabroniona jest także sprzedaż w automatach wyrobów tytoniowych, ich reklama i promocja.

Europejskie Centrum Doskonałości w Biomedycynie Molekularnej

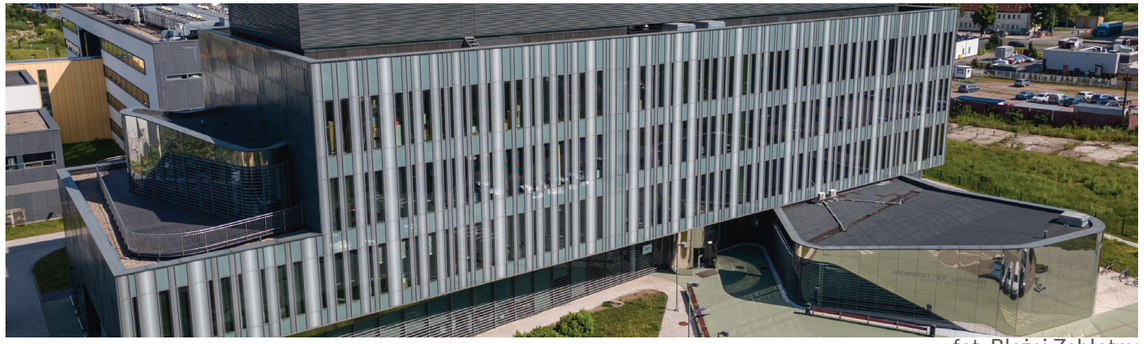

fot. Błażej Zabłotny

Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego (MWB UG i GUMed) to unikatowa jednostka utworzona przez dwie pomorskie uczelnie, prowadząca interdyscyplinarne badania i dydaktykę łączące zagadnienia biomedyczne, biomolekularne i ich zastosowania w biotechnologii dla zdrowia i poprawy jakości życia. MWB UG i GUMed posiada od 2002 roku status Europejskiego Centrum Doskonałości w Biomedycynie Molekularnej. W 2017 roku Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych ocenił działalność naukową i badawczo-rozwojową jednostek naukowych, przyznał MWB najlepszą możliwą ocenę A+. Wydział prowadzi również najwyżej ocenianą działalność dydaktyczną w kraju. Polska Komisja Akredytacyjna (PKA) przyznała w 2019 roku akredytację na najdłuższy możliwy okres 5 lat. W 2020 roku PKA przyznało kierunkowi biotechnologia Certyfikat Doskonałości Kształcenia w kategorii „Doskonały kierunek – doskonałość w kształceniu". Absolwenci Wydziału tworzą elitarną kadrę naukową, która przez znajomość najnowocześniejszych

na świecie technik zasila najlepsze naukowe i medyczne jednostki w kraju i za granicą, wnosząc znaczący wkład w działania związane z ochroną zdrowia i życia ludzkiego. Wydział wyróżnia ultranowoczesna infrastruktura badawcza, w tym laboratoria dla badań molekularnych, aparatura specjalistyczna oraz zwierzętarnia i kompleks fitotronów. Obecnie dwa laboratoria na MWB UG i GUMed pracują w podwyższonym systemie bezpieczeństwa BSL-2. Aktywność naukowa prowadzona na Wydziale jest ściśle powiązana z nowoczesnym programem kształcenia zakładającym udział studentów w badaniach naukowych. Na Wydziale funkcjonują zespoły badawcze będące pionierami w światowych badaniach nad białkami opiekuńczymi, mechanizmami ochrony białek przed skutkami stresu, replikacją DNA, biogenezą i degradacją kompleksów białkowych. Naukowcy UG skupieni na Wydziale jedyni w Polsce prowadzą badania w zakresie wirusologii molekularnej zarówno na poziomie podstawowym, badając molekularne podstawy namnażania wirusów w komórce eukariotycznej, jak też na poziomie aplikacyjnym, opracowując rekombinowane szczepionki. Pionierskie prace dotyczą także molekularnych badań nad bakteryjnymi patogenami roślin, nad mechanizmami powstawania, rozwoju i przerzutowania nowotworów, głównie raka piersi, oraz nowymi metodami diagnostycznymi i terapeutycznymi przy zastosowaniu metod fotodynamicznych.

Pandemia COVID-19

Uczelnia zaangażowana była w wiele działań, które wspierały służby medyczne i mieszkańców regionu w radzeniu sobie z konsekwencjami pandemii. W momencie ogłoszenia stanu epidemii na obszarze województwa pomorskiego brakowało zasobów sprzętowych do wykonywania większej liczby badań w kierunku wirusa SARS-CoV-19. Uniwersytet przekazał Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku wysokospecjalistyczną aparaturę w postaci termocyklera Light Cycler 480 II do oznaczeń materiału genetycznego SARS-CoV-19 w technologii RT-PCR w czasie rzeczywistym. Dzięki temu Stacja jako pierwsza placówka w regionie rozpoczęła badania. Ponadto do Szpitala Marynarki Wojennej w Gdańsku włączonego do krajowej sieci jednoimiennych placówek zakaźnych trafiły: dwa termocyklery Light Cycler 480 II,

dwie komory laminarne klasy BSL-2 oraz dwa aparaty do półautomatycznej izolacji materiału genetycznego. Przekazanie sprzętu pozwoliło na uruchomienie kompletnego specjalistycznego przyszpitalnego laboratorium diagnostyki molekularnej w kierunku COVID-19, a tym samym zwielokrotnienie liczby wykonywanych testów i znacząco szybsze diagnozowanie chorych z województwa pomorskiego. Dodatkowo umożliwiło zachowanie płynności badań na wypadek jakiejkolwiek awarii aparatury w jednej z dwóch przekazanych linii badawczych. Oba działania pozwoliły utrzymać sytuację epidemiczną w regionie pod pełną kontrolą, a liczba zlecanych badań nie przekroczyła możliwości wykonania testów.

Sekwencja genetyczna SARS-CoV-2

Laboratorium Uniwersytetu Gdańskiego było pierwszą jednostką naukową w Polsce, gdzie uzyskano pełną sekwencję genetyczną koronawirusa SARS-CoV-2, wyizolowanego bezpośrednio od polskiego pacjenta. Sekwencja genetyczna koduje wiele ważnych informacji, np. jak wirus „oszukuje" organizm człowieka, osłabiając jego odporność. Dzięki wyizolowaniu materiału genetycznego i poznaniu takiej sekwencji możliwe jest lepsze rozumienie właściwości wirusa, m.in. ustalenie jego pochodzenia zarówno w kontekście ewolucyjnym, jak i geograficznym. Dla rozszyfrowania kodu genetycznego wirusa od polskiego pacjenta z Pomorza zastosowana została najnowsza generacja sekwenatorów firmy Oxford Nanopore Technologies, co spowodowało brak dodatkowych procedur, które mogły wprowadzać zniekształcenia. Wykorzystano protokoły bioinformatyczne, opracowane wcześniej przez naukowców ARTIC do gromadzenia danych genetycznych w trakcie epidemii wirusa ebola w Afryce. Sekwencja genetyczna koronawirusa SARS-CoV-2 została opublikowana w globalnej bazie danych GISAID 20 kwietnia 2020 roku, gdzie wcześniej nie było ani jednego polskiego izolatu pochodzącego bezpośrednio od pacjenta. Uzyskane dane

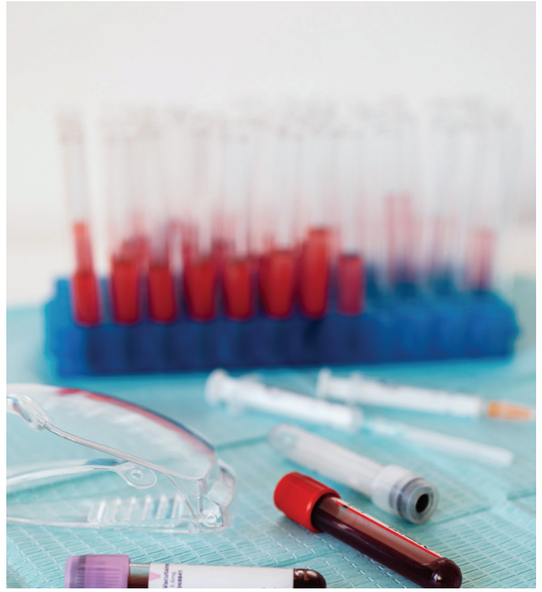

pozwoliły naukowcom z całego świata brać pod uwagę również Polskę w swoich badaniach związanych z globalną epidemiologią choroby COVID-19 oraz stanowiły ważny wkład w poznanie ewolucji molekularnej wirusa.

Psyche – nie pomijamy tego aspektu myślenia o zdrowiu

Na Uniwersytecie Gdańskim działa Centrum Wsparcia Psychologicznego, w którego skład wchodzą certyfikowani terapeuci, specjaliści udzielający bezpłatnego krótkoterminowego wsparcia psychologicznego bezpośrednio lub np. poprzez aplikacje wirtualne jak Skype. Pomoc świadczą także wolontariusze, studentki i studenci psychologii, którzy oferują konsultacje swoim kolegom i koleżankom z uczelni.

fot. Sylwester Ciszek

4 DOBRA JAKOŚĆ EDUKACJI

Różne wymiary edukacji na UG dla wszystkich pokoleń

Przedszkole Uniwersyteckie

Przedszkole Uniwersyteckie powstało w 2019 roku jako niepubliczna placówka oświaty, dedykowana przede wszystkim dzieciom pracowników, doktorantów i studentów Uniwersytetu Gdańskiego, ale otwarta również dla dzieci rodziców spoza UG. Organem prowadzącym przedszkole od września 2022 roku są Pozytywne Inicjatywy – Edukacja sp. z o.o., a jego siedziba mieści się na terenie kampusu Oliwa. W przedszkolu znajdują się dwie starannie zaprojektowane i komfortowo wyposażone sale dydaktyczne oraz sala do zajęć ruchowych i artystycznych. Obok budynku mieści się ogrodzony plac zabaw i boisko. Dogodne warunki dla osób niepełnosprawnych zapewnia winda. Przedszkole przeznaczone jest dla 28 dzieci w dwóch oddziałach przedszkolnych. Każdy oddział jest powierzony opiece dwóch nauczycieli pracujących systemem zmianowym. Kadrę wspiera nauczyciel. Przedszkole stanowi integralną część środowiska akademickiego. Jest miejscem, w którym dzieci są badaczami

– aktywnymi w przestrzeni edukacyjnej tworzonej przez wychowawców, rodziców, nauczycieli akademickich, studentów i słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku, reprezentantów lokalnej społeczności oraz inne podmioty funkcjonujące w okolicy Przedszkola. W Przedszkolu Uniwersyteckim istotną rolę odgrywa organizacja pracy, przestrzeni i czasu. Przemyślane wnętrza i sposób wykorzystania materiałów edukacyjnych (tzw. loose parts) rozbudzają dziecięcą wyobraźnię, rozwijają samodzielność, zaangażowanie dziecka w proces uczenia się oraz sprzyjają budowaniu relacji. Otoczenie i zgromadzone materiały prowokują dzieci do myślenia, odkrywania i działania. Sąsiedztwo Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego pozwala skoncentrować działania Kadry na wzmacnianiu więzi dzieci z przyrodą poprzez codzienną aktywność w plenerze. Środowisko naturalne staje się zatem scenerią zorganizowanych zajęć edukacyjnych oraz miejscem indywidualnego i zespołowego uczenia się opartego na zabawie. Swobodna zabawa zajmuje szczególne miejsce w rytmie życia przedszkola – doceniamy jej niezwykły potencjał i walory edukacyjne. Przedszkole pracuje z wykorzystaniem metody projektów – inicjowanych przez dzieci i dorosłych. Ponadto zapewnia dzieciom możliwość nieskrępowanego obcowania z kulturą i jej tworzenia, z wykorzystaniem różnych środków wyrazu. Poprzez edukację artystyczną, muzykę, plastykę, taniec i dramę dzieci wzmacniają pewność siebie, rozwijają kreatywność, własny język i indywidualną formę ekspresji. W przedszkolu realizujemy rozszerzony blok zajęć w języku angielskim.

Młodzież licealna

W lipcu 2021 roku deklarację patronacką nad Uniwersyteckim Liceum Ogólnokształcącym im. Pawła Adamowicza podpisały władze trzech największych gdańskich uczelni, władze Gdańska i fundacja Pozytywne Inicjatywy, która aktualnie jest organem prowadzącym liceum. Sygnatariusze umowy deklarowali wspólne wspieranie rozwoju szkoły i uczestniczenie w jej przedsięwzięciach dydaktycznych czy projektach społecznych. Gwarancją rozwoju gdańskiej edukacji jest kształcenie oparte na nowoczesnych metodach i doświadczeniu kadr naukowych. W przypadku ULO młodzież skorzysta z potencjału naukowego trzech uczelni.

Włączanie pracodawców w kształcenie studentów

Kształcenie studentów w UG to nie tylko wykłady w salach i laboratoria, ale także praktyczne szkolenia i warsztaty z udziałem pracodawców, czego przykładem jest realizacja projektu „Dzień biznesu na Filologicznym. Twarzą w twarz z pracodawcą", stworzonego dla studentów Wydziału Filologicznego UG w partnerstwie z O4 Coworking. Osoby znające dobrze języki obce, otwarte na nowe wyzwania i pracę marzeń przeszły szkolenia z autoprezentacji i tworzenia CV, które uczyły się personalizować z myślą o konkretnym pracodawcy. W ramach projektu zorganizowano także spotkania z pracodawcami w formule speed datingu, które zostały przygotowane z myślą o studentach pragnących postawić swoje pierwsze kroki na rynku pracy, sprawdzić i rozwinąć kompetencje pod kątem przyszłego pracodawcy. Organizując speed dating rekrutacyjny udało się połączyć świat pracodawców ze światem studentów. Wydarzenie pozwoliło zarówno pracodawcom, jak i przyszłym pracownikom bardziej świadomie podejść do rekrutacji. Sześciominutowe spotkania to szybki test dla dwóch stron i możliwość powiedzenia tego, czego nie wyczytamy w ofercie o pracę czy też w CV kandydata, a także szansa na wyczucie czy wręcz zbudowanie zwykłej, międzyludzkiej chemii. Oprócz wartości, jakimi kieruje się dana firma, czy interesujących faktów z życia młodego człowieka okazuje się na końcu, że zawsze chodzi o ludzi i ich wzajemne dobre relacje. Wśród partnerów wydarzenia znalazły się: Amazon, Arrow Electronics, Bayer, Develocraft, Europe Fujifilm,

Invest in Pomerania, Randstad, Ricoh Europe, TELUS Business, Thomson Reuters, thyssenkrupp, Xceedance Poland, ZR Trade. Warsztaty i spotkania z biznesem to bezcenne doświadczenie dla studenta, który zaczyna myśleć o swojej przyszłości na rynku pracy i często nie wie, w którym kierunku podążać. Filolog i humanista to połączenie idealne, co może się świetnie sprawdzić w świecie biznesu, który potrzebuje osób otwartych, twórczych i kreatywnych, wyposażonych w kompetencje miękkie i myślących wedle wartości zrównoważonego rozwoju.

Edukacja i kultura w kontekście międzynarodowym

Uniwersytet Europejski SEA-EU stwarza m.in. warunki do rozwoju nowych i niestandardowych form edukacji. W maju 2022 r. na Uniwersytecie Gdańskim studenci z partnerskich uczelni SEA-EU z Kadyksu, Brestu, Kilonii, Splitu i Malty uczestniczyli w tygodniowym, intensywnym kursie „ShakEspeAre-EU". Głównym celem wydarzenia było poszerzenie wiedzy na temat dzieł Szekspira i ich wpływu na kulturę europejską. Dzięki multidyscyplinarnym wykładom i warsztatom uczestnicy mieli okazję przyjrzeć się twórczości dramaturga ze Stratfordu z wielu perspektyw. Szekspir, odmieniany przez wszystkie przypadki, przeglądał się w wielu dziedzinach sztuki i różnorodnych odczytaniach, stając się inspirującym tworzywem do dalszych indywidualnych poszukiwań.

Podczas warsztatów zatytułowanych „Translating Shakespeare's drama into movement" uczestnicy przygotowali własną interpretację prologu z Romea i Julii i zaprezentowali ją podczas spektaklu William on my mind, który odbył się z udziałem władz Uczelni i władz Miasta. Używając

fot. Rafał Malko

fot. Rafał Malko

swoich ojczystych języków, sprawili, że Szekspir wybrzmiał na scenie po polsku, maltańsku, chorwacku, hiszpańsku, francusku, niemiecku i w oryginale – po angielsku. Poruszające przedstawienie spotkało się z gorącym przyjęciem ze strony licznie zebranej publiczności.

Dopełnieniem programu kulturalnego i naukowego były aktywności turystyczne. Uczestnicy zwiedzili Gdański Teatr Szekspirowski, będący jedną ze współczesnych wizytówek Gdańska, a także Europejskie Centrum Solidarności i sąsiadujący z Gdańskiem Sopot. Podczas tygodniowego pobytu grupa doskonale się zintegrowała i wprowadziła w życie jeden z celów strategicznych SEA-EU – wzmocnienie poczucia tożsamości europejskiej pomiędzy członkami sojuszu. Kurs został zorganizowany przez Akademickie Centrum Kultury we współpracy z Wydziałem Filologicznym, Centrum Języków Obcych i Teatrem Szekspirowskim.

Odkrywanie nauki i dziedzictwa Daniela Gabriela Fahrenheita

fot. Krzysztof Krzempek

W 1686 roku w Gdańsku urodził się Daniel Gabriel Fahrenheit – fizyk i inżynier, wynalazca m.in. termometru rtęciowego, twórca znanej na całym świecie skali pomiaru temperatury, a także patron Związku Uczelni Fahrenheita, który współtworzą: Gdański Uniwersytet Medyczny, Politechnika Gdańska i Uniwersytet Gdański. Przy okazji rocznicy jego urodzin trzy czołowe uczelnie z Gdańska wraz z Miastem Gdańsk organizują obchody Dnia Fahrenheita, nowego święta nauki w mieście. Z tej okazji na gdańskie tory w 2022 roku wyjechał specjalny tramwaj promujący integracje trzech kluczowych uczelni regionu, odbył się także piknik naukowy, ufundowano stypendia.

W jeden z majowych weekendów studenci i mieszkańcy mogli bawić się na Placu Zebrań Ludowych podczas Juwenaliów Gdańskich 2022 – największego studenckiego święta w północnej Polsce – i korzystać z atrakcji i pokazów naukowych w namiocie Uczelni Fahrenheita. W maju 2022 roku odbył się po raz pierwszy Piknik Nauki Fahrenheita, który Uczelnie Fahrenheita organizują wraz z Miastem Gdańsk na Górze Gradowej w Centrum Hevelianum. Jego uczestnicy mieli okazję do wspólnego odkrywania nauki poprzez zabawę. Nie zabrakło pokazów przygotowanych przez pracowników naukowych, studentów i doktorantów trzech uczelni. Od 2023 roku zaplanowano także zmiany w przyznawaniu Stypendium Naukowego im. Daniela Fahrenheita, ufundowanego przez Prezydenta Miasta Gdańska. Stypendium funkcjonuje od 2005 roku, a powstało z inicjatywy prezydenta Pawła Adamowicza.

fot. Agnieszka Beck

To program umożliwiający zdolnym, gdańskim absolwentom szkół średnich wyjazd na uczelnie zagraniczne. Na program stypendialny wydano dotychczas ponad 15,5 mln zł, a kwota ta pozwoliła na przyznanie aż 436 stypendiów dla 150 osób. Dzisiaj jednak myślimy o Gdańsku jako o miejscu, które powinno przyciągać studentów zamiast wysyłać ich do innych krajów. Nowa formuła stypendialna ruszy od 2023 roku.

Gdański Uniwersytet Trzeciego Wieku

Gdański Uniwersytet Trzeciego Wieku rozpoczął działalność w 2004 roku jako jednostka ogólnouczelniana. Główną inicjatorką przedsięwzięcia była prof. dr hab. Halina Piekarek-Jankowska, ówczesna Prorektor ds. Kształcenia UG. Ta ogólnouczelniana jednostka UG powstała z myślą o aktywizacji intelektualnej i społecznej ludzi w „złotym wieku" pochodzących z obszaru Trójmiasta i okolic. Dla słuchaczy co roku przygotowywana jest bogata oferta edukacyjna. Zainteresowani, za niewielką opłatą, uczęszczać mogą na bloki tematyczne zajęć, które realizowane są w formie wykładów, warsztatów, lektoratów języków obcych oraz zajęć ruchowych. Każdy, kto wstępuje do tej wspólnoty, otrzymuje indeks oraz dyplom ukończenia GUTW, które mają charakter symboliczny. Nie ma obowiązku uczestniczenia we wszystkich zajęciach, nie ma również egzaminów, a cała struktura ma charakter dobrowolny

Kobiety na Uniwersytecie Gdańskim

Sytuacji kobiet na Uniwersytecie Gdańskim od kilku lat poświęca się wiele uwagi. Kompleksowo zdiagnozowano ją, tworząc opublikowany w 2020 roku raport „Kobiety w nauce. Zarządzanie różnorodnością i równouprawnienie płci w społecznej odpowiedzialności Uniwersytetu Gdańskiego". Raport określił potrzeby i zarysował cele, które szczegółowo zostały opisane w opublikowanym z końcem 2021 roku „Planie wdrażania polityki równości płci w Uniwersytecie Gdańskim. Działania równościowe na lata 2022–2023". Jest on jednym z instrumentów realizacji Strategii Uniwersytetu Gdańskiego na lata 2020–2025, zakładającej opracowanie i wdrożenie modelu włączania społecznego, przeciwdziałania dyskryminacji i nierówności społecznej oraz innych elementów polityki zrównoważonego rozwoju m.in. wdrożenia i monitorowania realizacji polityki antydyskryminacyjnej, budowania wspólnoty akademickiej opartej na naukowej kulturze równości (science culture equality), a także opracowania i wdrożenia spójnego systemu monitorowania polityki równości płci.

Do wprowadzania zasad równego traktowania odwołuje się Statut UG w § 4 ust. 3 zdanie 2. Zgodnie z jego brzmieniem: „[…] Uniwersytet urzeczywistnia zasadę równego traktowania i przeciwdziała naruszeniom tej zasady ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, religię, wyznanie, światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Wszelkie formy dyskryminacji w Uniwersytecie są niedopuszczalne". „Plan wdrażania polityki równości płci w Uniwersytecie Gdańskim" znajduje także swoje oparcie w „Deklaracji społecznej odpowiedzialności uczelni", podpisanej przez Uniwersytet Gdański 16 listopada 2017 roku, która zakłada podejmowanie działań polegających na upowszechnianiu idei równości, różnorodności, tolerancji oraz respektowaniu oraz ochronie praw człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej. Na Uniwersytecie Gdańskim realizowane są także międzynarodowe projekty, w ramach których prowadzone są badania i analizy oraz raporty dotyczące równego traktowania kobiet i mężczyzn na naszej uczelni. Te i wiele innych działań systematycznie budują świadomość konieczności zwiększania pozycji kobiet i dbałości o równe szanse w tworzeniu lepszego świata, a przez to wzmacniają rolę kobiet nie tylko na Uniwersytecie Gdańskim, ale i w społeczeństwie.

MINDtheGEPs

Od lutego 2021 roku na uczelni realizowany jest projekt MINDtheGEPS – Modifying Institutions by Developing The Gender Equality Plans finansowany z Programu Horyzont 2020 w ramach tematu „Wspieranie organizacji badawczych we wdrażaniu Planów Równości Płci". Projekt ma na celu promowanie równości płci poprzez wdrażanie Planów Równości Płci (Gender Equality Plan, GEP) w różnych typach organizacji prowadzących badania naukowe, w pięciu krajach europejskich, które nie osiągnęły 25% wyniku w zakresie udziału kobiet na kierowniczych stanowiskach w szkolnictwie wyższym. Poza Polską wśród tych krajów znalazły się: Irlandia, Włochy, Hiszpania i Serbia. Europejskimi Partnerami w projekcie są: Università degli Studi di Torino (Włochy) – lider projektu, National Research Council (Włochy), Institute of Technology Tralee (Irlandia), Uniwersytet Jagielloński (Polska), School of Electrical Engineering-University of Belgrade (Serbia), Fundación para la promoción de la Innovación, Investigación y Desarrollo Tecnológico en la Industria de la Automoción de Galicia (Hiszpania), Knowledge and Innovation (Włochy), Uppsala University (Szwecja), Elsevier (Holandia).

ResBios

Realizację projektu ResBios (Responsible Research and Innovation Grounding Practices in Biosciences) finansowanego z programu UE Horyzont 2020 rozpoczęto w styczniu 2020 roku w ramach konsorcjum utworzonego przez 12 partnerów z 11 krajów, koordynowanym przez Uniwersytet Tor Vergata z Rzymu. Odwołując się do doświadczeń we wdrażaniu zmian strukturalnych w obszarze odpowiedzialnych badań i innowacji (Responsible Research and Innovatopn, RRI), zebranych podczas realizacji wcześniejszego projektu Horyzont 2020 STARBIOS2, wytyczono cel polegający na wdrożeniu praktyk RRI w pięciu nowych europejskich organizacjach badawczych poprzez realizację dedykowanego pakietu działań. Rezultatem tych aktywności mają być zmiany instytucjonalne w uczestniczących w projekcie jednostkach w odniesieniu do pięciu kluczowych obszarów RRI (zaangażowanie społeczne, edukacja, równość płci, otwarty dostęp, etyka). Wybrani partnerzy projektu STARBIOS2, którzy wdrożyli już plany działań w obszarze RRI, doprowadzając do zmian strukturalnych w swoich instytucjach, jako doświadczone organizacje przyjmą rolę „mentorów" wobec partnerów „początkujących", którym służyć będą radą, przykładami i wsparciem. Konsorcjum tworzą: Ivan Franko University of Lviv (Ukraina), Faculty of Agriculture Zagreb University (Serbia), Democritus University of Thrace (Grecja), National Council of Scientific Research -CSIC (Hiszpania), Knowledge and Innovation SRL (Włochy), European Science Engagement Association (EUSEA, Austria), University of Bremen (Niemcy), AgroBioInstitute (Bułgaria), University of Primorska (Słowenia) i Aarhus University (Dania).

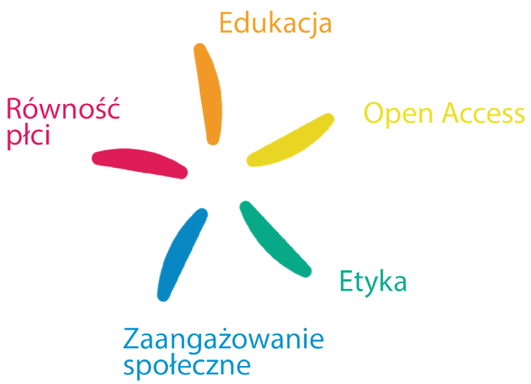

6 CZYSTA WODA I WARUNKI SANITARNE

Zdrowe nawyki

Na Uniwersytecie Gdańskim propagowane jest konsekwentne odchodzenie od stosowania opakowań plastikowych, w tym tak butelkowanych napojów. Promuje się picie czystej, bieżącej wody. W różnych miejscach na Uniwersytecie ustawiono w sumie kilkadziesiąt dystrybutorów wody pitnej, z których studenci i pracownicy czerpią zdrową wodę wprost do własnych, wielorazowych naczyń.

fot. Błażej Zabłotny

Na kampusie w Gdańsku-Oliwie wybudowano zbiornik retencyjny na potrzeby odzyskiwania nadmiaru wód opadowych. Powierzchnia zbiornika to 288,18 m2, pojemność odpowiednio około 288 m3. Zgromadzona woda opadowa wykorzystywana jest w czasie suszy do podlewania roślinności na terenie Kampusu UG.

Polska Platforma Ochrony Wód

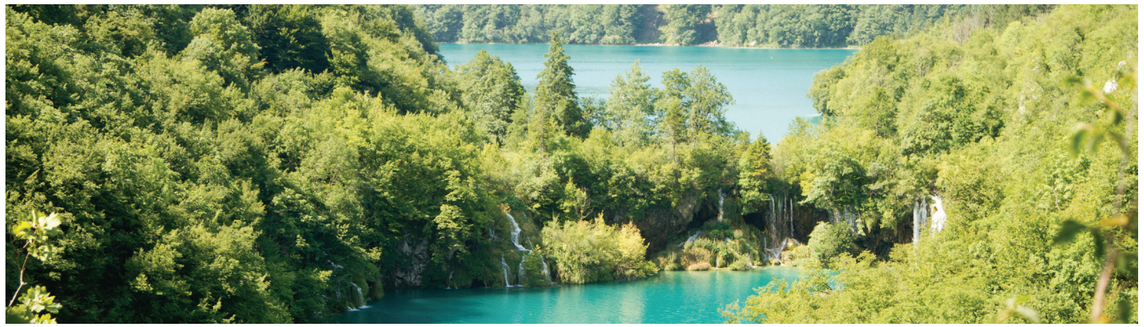

Uniwersytet Gdański w ramach partnerstwa wspólnie z członkami Polskiej Platformy Ochrony Wód prowadzi badania przemysłowe i rozwojowe związane z rekultywacją zbiorników wodnych. Dodatkowo kadra naukowa Uniwersytetu nadzoruje metodologię i bezpieczeństwo środowiskowe eksperymentów w warunkach naturalnych oraz udziela się jako ekspert podczas konferencji naukowych dotyczących problematyki ochrony wód, wypracowujących rozwiązania najbardziej istotnych problemów, jak zakwity sinicowe, susza hydrologiczna, związki biogenne w wodach powierzchniowych czy zanieczyszczenie środowiska wodnego produktami farmakologicznymi. Członkowie Polskiej Platformy Ochrony Wód współpracują z Uniwersytetem Gdańskim przy organizacji konferencji naukowych i sympozjów, wspólnie promując naturalne technologie rekultywacji wód. Uniwersytet pełni też kluczową rolę w realizacji agendy badawczej w limnokoralach prowadzonych na akwenach wód otwartych oraz ciekach.

Farmakologia a woda

Zanieczyszczenie wody produktami farmakologicznymi to nowy rodzaj degradacji środowiska. Grupy badawcze Wydziału Chemii intensywnie pracują nad opracowaniem metod umożliwiających ich skuteczne wykrywanie. Wszystkie te substancje, nawet w śladowych ilościach obecne w środowisku wodnym, wywołują określone skutki biologiczne – zarówno te łatwe do przewidzenia, jak oddziaływanie antybiotyków na bakterie znajdujące się w środowisku (często powodujące lekooporność mikroorganizmów) czy oddziaływanie hormonów na organizmy żywe prowadzące do modyfikacji ich zdolności rozrodczych, jak i zaskakujące, jak udowodniona toksyczność niektórych leków przeciwzapalnych dla określonych gatunków zwierząt. W wodach podziemnych, a więc źródłach wody pitnej, stężenie substancji farmaceutycznych jest znikome. W wodach powierzchniowych jest nieco wyższe, lecz stężenia leków w środowisku rosną. Być może więc nawet w wodach podziemnych ich ilość stanie się z czasem niepokojąco wysoka i pojawi się wyzwanie, jak sobie radzić z tym problemem, który stanowić będzie istotne zagrożenie dla człowieka.

7 CZYSTA I DOSTĘPNA ENERGIA

Partnerstwo z biznesem

Uniwersytet Gdański we współpracy z Polenergią SA – największą prywatną grupą energetyczną, działającą w obszarze wytwarzania energii z konwencjonalnych i odnawialnych źródeł oraz dystrybucji i obrotu energią elektryczną, stawia odważnie kolejne kroki w kierunku kształcenia kadr dla gospodarki przyszłości, opartej o odnawialne źródła energii, realizującej misję troski o naszą planetę. Partnerstwo to umożliwi transfer wiedzy i podejmowanie działań wspierających realizację zrównoważonej gospodarki unijnej. Prowadząc badania naukowe i kształcenie w obszarach czystej, zielonej energii, uczelnia wyższa pełni rolę pomostu między nauką a biznesem, wspierając rozwój nowych technologii, rozwiązań wpisujących się w realizację wyzwań i postulatów zapisanych w Agendzie Zrównoważonego Rozwoju ONZ.

Czysta i dostępna energia na kampusach uniwersyteckich

fot. Alan Stocki

Budynki uniwersyteckie przygotowywane są do montażu i uruchomienia mikroinstalacji fotowoltaicznej obejmującej kompleksowe zaprojektowanie i wybudowanie systemu modułów fotowoltaicznych, wytwarzających energię elektryczną.

Część budynków Uniwersyteckich została zaprojektowana i wybudowana z wykorzystaniem źródeł energii odnawialnej. Uczelnia posiada pięć źródeł energii odnawialnej w postaci pompy ciepła z kolektorami głębinowymi oraz cztery gruntowe powietrzne wymienniki ciepła. Źródła pozyskiwania energii odnawialnej w postaci gruntowych powietrznych wymienników ciepła wykorzystano w budynku Administracji Centralnej, Neofilologii, Instytutu Informatyki Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki, a także kolektorów głębinowych w budynku Stacji Biologicznej Wydziału Biologii.

Wykorzystywany do inteligentnego zarządzania instalacjami oświetleniowymi, grzewczymi, klimatyzacyjnymi czy alarmowymi system zarządzania budynkami – BMS (Building Management System) znajduje się w budynku Neofilologii (13 037,30 m2), Wydziału Nauk Społecznych: (31 196,40 m2), Rektoratu (7 557,88 m2), Biblioteki Głównej (16 283,00 m2), Chemii (28 572,00 m2), Biotechnologii (9 395,05 m2) i Instytutu Informatyki Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki (3 889,31 m2). Już w latach 2010–2012 prowadzona była termomodernizacja obiektów dydaktyczno-badawczych, która przyczyniła się m.in. do: podniesienia sprawności energetycznej budynków, zmniejszenia strat energii, redukcji emisji zanieczyszczeń. Co roku opracowywane są i publikowane raporty z wykonanych przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej.

fot. Mateusz Byczkowski

Udoskonalone materiały organiczne

Projekt „Dwa aktualne problemy, jedno rozwiązanie: udoskonalone materiały organiczne do OLED i fotowytwarzania wodoru" realizowany na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki Uniwersytetu Gdańskiego jest zorientowany na dwa zagadnienia: udoskonalenie technologii „all-organic" OLED w zakresie czerwonym i bliskiej podczerwieni (NIR) oraz opracowanie technologii wytwarzania wodoru z wody za pomocą katalizatorów organicznych i odnawialnego źródła energii – światła słonecznego. Wynikiem podjętych badań będzie opracowanie tanich, niskotoksycznych, wydajnych i łatwych w utylizacji materiałów organicznych, co ma na celu obniżenie ceny i przybliżenie pojawienia się na rynku przyjaznych dla środowiska giętkich, lekkich, przezroczystych smartfonów i displejów OLED oraz znalezienie nowych rozwiązań dla wytwarzania czystego paliwa przyszłości, za które uważany jest wodór.

Nowe materiały hybrydowe

Projekt „Pioneering hybrid materials for CO2 photoconversion" – „HotHybrids" realizowany na Wydziale Chemii ma na celu stworzenie nowej klasy materiałów hybrydowych, która będzie łączyła unikalne właściwości nanokryształów perowskitowych oraz szkieletów metaloorganicznych. Wiedza uzyskana w tym projekcie może wpłynąć na rozwój technologii magazynowania energii, na rozwój technologii ogniw słonecznych, bioobrazowana i otrzymywania nowych materiałów o właściwościach luminescencyjnych.

Fotokonwersja CO_2

Na Wydziale Chemii realizowany jest też projekt „Rola cieczy jonowych w fotokonwersji CO2" wpisujący się w prace nad technologią fotokonwersji CO2, która może w dłuższej perspektywie wpłynąć na rozwój w sektorze „czystej" produkcji energii, co ostatecznie doprowadzi do zmniejszenia emisji CO2 do atmosfery i zwiększenia zużycia energii ze źródeł odnawialnych.

Lokalna przedsiębiorczość

Wsparcie szkoleniowe i doradcze lokalnej przedsiębiorczości i organizacji pozarządowych to jeden z przejawów aktywności Wydziału Zarządzania na rzecz wzmacniania pomorskiego środowiska gospodarczego. Działania kierowane są np. do dynamicznie rozwijającej się branży turystycznej, podmiotów ekonomii społecznej, branży bursztynniczej.

Uniwersytet jest aktywnym podmiotem wspierającym lokalną przedsiębiorczość i dynamizującym rozwój gospodarczy regionu. Wielu naukowców działa we wpływowych gremiach świata biznesu, jak choćby Gdański Klub Biznesu czy Pomorski Park Naukowo-Technologiczny. Poprzez spółkę celową Univentum Labs uniwersyteccy badacze wspierają swą unikalną wiedzą i umiejętnościami pomorskich przedsiębiorców, zarówno w dyscyplinach przyrodniczych i ścisłych (badania fauny i flory morza, fitotronika, ichtiologia, cyberbezpieczeństwo i technologie kwantowe), jak również w zakresie doradztwa ekonomiczno-finansowego i zarządczego. We współpracy

z Wydziałem Ekonomicznym oraz Wydziałem Zarządzania realizowane są projekty wspierające rozwój lokalnej turystyki, zwiększające konkurencyjność portów i branży transportowo-logistycznej, a także ukierunkowane na wprowadzenie ekologicznych i niskoemisyjnych rozwiązań w przemyśle stoczniowym.
Spółka Univentum Labs zaangażowana jest także w budowanie partnerstw z lokalnymi stowarzyszeniami, których celem jest rozwijanie przedsiębiorczości wśród uczniów i studentów; realizacja projektów analitycznych z zakresu budowania strategii innowacyjnej dla samorządów regionalnych; organizowanie konkursu Young Fahrenheit skierowanego do młodych pracowników naukowych, których badania mają potencjał komercjalizacyjny i są użyteczne dla społeczeństwa (prace laureatek i laureatów dotyczą m.in. walki z chorobą Alzheimera, preparatów przyspieszających gojenie się ran czy też sposobów oczyszczania powietrza).

UG jako pracodawca: polityka rozwoju kadr

Uczelnia wdraża innowacyjną „Politykę rozwoju kadr Uniwersytetu Gdańskiego" przyjętą i zaakceptowaną niemal jednogłośnie na wszystkich szczeblach kolegialnych uczelni. Transparentne procedury zatrudniania, jasne i elastyczne ścieżki rozwoju kadry akademickiej i administracyjnej – to główne założenia dokumentu. Według prof. Anny Jurkowskiej-Zeidler, Przewodniczącej Senackiej Komisji ds. opracowania Polityki: „Polityka jest podporządkowana misji, wizji i wartościom określonym w Strategii rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego na lata 2020–2025 oraz zasadom Europejskiej Karty Naukowca. Wdrożenie polityki rozwoju jest także głównym elementem Planu Działań w strategii HR Excellence in Research". Polityka rozwoju kadr UG powinna być główną rekomendacją i podstawą wszelkich decyzji w zakresie zatrudniania, podejmowanych przez komisje konkursowe

i decydentów w poszanowaniu obowiązującego prawa, w tym Statutu UG i Regulaminu pracy. Jednocześnie wskazuje na możliwe ścieżki kariery akademickiej osobom starającym się o zatrudnienie w UG na różnych szczeblach kariery zawodowej. Profesor Piotr Stepnowski, Rektor UG

stwierdził: „Zasadniczym celem polityki jest określenie transparentnych procedur zatrudniania oraz zapewnienie elastyczności ścieżek rozwoju kadry akademickiej zgodnie z Kodeksem Postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych Komisji Europejskiej. W dokumencie sformułowane zostały oczekiwania uczelni wobec pracowników wraz z instrumentami systemowego wsparcia ścieżek kariery akademickiej w UG. Uściślone zostały zasady zatrudniania i udziału profesorów emerytowanych w życiu uczelni. Polityka rozwoju kadry akademickiej odnosi się także, na każdym etapie rozwoju zawodowego, do zasady równego traktowania i równości szans".

W polityce wskazano trzy ścieżki kariery akademickiej: badawczo-dydaktyczną, dydaktyczną i badawczą. Rekomendacje dotyczące zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach w każdej ze ścieżek wyznaczają kierunki pożądanego rozwoju i budowy kompetencji kadry akademickiej Uniwersytetu Gdańskiego. Powinny one kształtować dobre praktyki w zatrudnianiu i awansowaniu, motywować do pracy oraz w sposób jednolity i sprawiedliwy kształtować ścieżki zawodowe. Rekomendacje nie stanowią i nie zastępują kryteriów oceny okresowej nauczycieli akademickich.

Dokument odnosi się też do pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Zasadniczym celem polityki jest wskazanie transparentnych procedur zatrudniania oraz ścieżek karier, a także określenie najważniejszych aspektów, kierunków i sposobów działań w zarządzaniu zasobami ludzkimi, służących wzmocnieniu kapitału intelektualnego, rozwojowi Uczelni oraz doskonaleniu zawodowemu pracowników. Sformułowane w niej zostały oczekiwania Uczelni wobec pracowników, w tym odniesienie się do oceny pracowniczej ustalanej na podstawie szczegółowych kryteriów.

Polityka w sposób nowatorski zajmuje się również kwestią zarządzania wiekiem w UG – nie uchybiając zasadom równego traktowania pracowników, UG realizuje politykę zatrudnienia, dążąc do wdrożenia wysokiej jakości nauczania oraz optymalnego międzypokoleniowego rozdziału stanowisk i funkcji, w tym funkcji kierowniczych. W tym obszarze polityki ustalone zostały zasady współpracy z pracownikami po osiągnięciu wieku emerytalnego oraz status profesora emerytowanego, a także zasłużonego emerytowanego pracownika Uczelni.

Zarówno Uniwersytetowi, jak i całej społeczności akademickiej zależy na utrzymaniu i podnoszeniu poziomu nauczania oraz badań naukowych, co pozwala osiągnąć wysoki prestiż Uczelni nie tylko w kraju, ale i za granicą. Dlatego też priorytetowym zadaniem Uniwersytetu oprócz działalności naukowej i dydaktycznej jest dbałość o rozwój kadry naukowej i dydaktycznej. W tym obszarze przyjęta Polityka rozwoju kadr UG ma charakter strategiczny.

9 INNOWACYJNOŚĆ, PRZEMYSŁ, INFRASTRUKTURA

Błękitna bioekonomia

„Rozwój i transfer technologii dla błękitnej bioekonomii w regionie Morza Bałtyckiego BlueBioTECH" to projekt realizowany przez Wydział Oceanografii i Geografii w międzynarodowej współpracy partnerskiej z: Klipėda Science and Technology Park, Coastal Research and Planning Institute, SUBMARINER Network for Blue Growth EEIG, University of Tartu, Royal Institute of Technology, University of Kiel, Aarhus University. Celem projektu jest identyfikacja głównych trendów, potrzeb technologicznych i innowacyjnych w branży błękitnej biotechnologii i szeroko pojętej akwakultury, ze szczególnym uwzględnieniem specyficznych wymagań dla regionu Morza Bałtyckiego. Projekt ma służyć przygotowaniu większego, docelowego przedsięwzięcia dotyczącego rozwoju błękitnych technologii i gospodarowania zasobami morza w oparciu na zasadach ekonomii cyrkularnej. Pomysł na jego realizację wywodzi się z udziału Uniwersytetu Gdańskiego w projektach: InnoAquaTech i BluePlatform – nastawionych na transfer, rozwój i promocję technologii oraz AquaVIP – w ramach którego powstaną nowe kursy praktyczne oraz on-line.

Innowacyjna akwakultura

Wydział Oceanografii i Geografii intensywnie promuje także najnowsze osiągnięcia i trendy w rozwoju akwakultury. Przykładem są warsztaty „Innowacyjne technologie w akwakulturze", zorganizowane w ramach projektu BluePlatform wraz z siecią SUBMARINER. Ich tematyka obejmowała m.in. zagadnienia z zakresu systemów recyrkulacyjnych (RAS), hodowli glonów i akwaponiki, jak również wsparcia rozwoju bardziej innowacyjnych technologii w całym regionie Morza Bałtyckiego. Wydarzenie skierowane było do przedsiębiorców, studentów, władz lokalnych, pracowników naukowych i specjalistów zainteresowanych aktualnym stanem w regionie Morza Bałtyckiego, globalnymi trendami, a także lokalnymi możliwościami i wyzwaniami.

Innowacje infrastrukturalne

Podwyższenie stopnia bezpieczeństwa biologicznego jednego z laboratoriów na Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego do poziomu BSL-3+ (ang. Biosafety Level 3+) jest innowacją infrastrukturalną otwierającą przed badaczami UG zupełnie nowe możliwości. Obecnie dwa laboratoria pracują w podwyższonym systemie bezpieczeństwa BSL-2. Przejście jednego z nich na system BSL-3+ umożliwi pełen zakres prac z patogenami wirusowymi przenoszonymi drogą powietrzną. Wirusologia molekularna jest dziedziną rozwijaną w Gdańsku od ponad 25 lat, od początku powstania tej międzyuczelnianej jednostki. Wirusolodzy z Uniwersytetu Gdańskiego prezentują w tym zakresie osiągnięcia na skalę światową.

W tym czasie zrealizowano kilkadziesiąt projektów z dziedziny wirusologii, finansowanych z polskich i międzynarodowych grantów zdobywanych przez naukowców z Wydziału. Prace prowadzone są m.in. nad wirusami grypy, herpeswirusami, wirusami zapalenia wątroby typu B i C i, wirusem Zika i wirusem kleszczowego zapalenia mózgu. Utworzenie innowacyjnego laboratorium najwyższej światowej klasy bezpieczeństwa pozwala na rozszerzenie panelu badanych patogenów na najbardziej zakaźne czynniki.

Innowacje w nauczaniu

Centrum Doskonalenia Dydaktycznego i Tutoringu Uniwersytetu Gdańskiego jest ogólnouniwersytecką, pozawydziałową jednostką organizacyjną utworzoną w celu szeroko rozumianego rozwijania wysokiej kultury kształcenia oraz tworzenia rozwiązań w zakresie zarządzania procesem kształcenia na poziomie całej uczelni, służących zapewnieniu wysokich standardów z uwzględnieniem obszaru dydaktycznej ścieżki kariery akademickiej, kryteriów okresowej oceny aktywności dydaktycznej nauczycieli akademickich oraz prowadzeniu diagnozy potrzeb kadry akademickiej i studentów. Ponadto Centrum pracuje nad tworzeniem ścieżek rozwoju dydaktycznego dla nauczycieli akademickich o zróżnicowanym doświadczeniu w zakresie dydaktyki akademickiej, wspiera opiekę nad doktorantami w zakresie kształcenia dydaktycznego z uwzględnieniem opieki merytorycznej i analizy doświadczeń związanych z realizacją praktyk dydaktycznych w ramach szkół doktorskich, a także koordynuje działania związane z aktywnością tutorów UG, w tym realizacji cykli tutorskich na różnych wydziałach oraz w ramach Międzydziedzinowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych (MISH-S) i studiów interdyscyplinarnych. Centrum odgrywa istotną rolę przy wsparciu mentorskim wszystkich nauczycieli akademickich w sprawach bieżących związanych z dydaktyką oraz samorozwojem naukowym.

fot. Sylwester Ciszek

10 MNIEJ NIERÓWNOŚCI

Wsparcie instytucjonalne

Na UG powołane zostało Biuro Rzecznika ds. Równego Traktowania i Przeciwdziałania Mobbingowi. Do zadań Biura należy inicjowanie, realizowanie, koordynowanie lub monitorowanie działań zmierzających do zapewnienia równego traktowania, zwłaszcza ochrony przed dyskryminacją oraz przeciwdziałania mobbingowi a także podejmowanie działań zmierzających do eliminacji lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania lub uzasadnionego podejrzenia mobbingu. Biuro zajmuje się promowaniem, upowszechnianiem i propagowaniem zasad równego traktowania, uczestniczy w opracowaniu i wdrożeniu systemu monitorowania równości szans płci oraz podejmuje czynności w celu zbadania zasadności skarg w sprawach naruszenia zasad równego traktowania lub mobbingu.

Uniwersytet jako pracodawca zobowiązuje się do równego traktowania i niedyskryminowania w zatrudnieniu każdego pracownika. Zarówno w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracownicy nie mogą być

fot. Sylwester Ciszek

w żaden sposób dyskryminowani, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także na sposób czy wymiar zatrudnienia. Uczelnia zobowiązana jest respektować zarówno prawa kobiet, jak i mężczyzn do pracy zgodnie z warunkami fizycznymi i uwarunkowaniami

zewnętrznymi. Szczególnej ochronie podlega praca osób młodocianych oraz kobiet w ciąży i wczesnym okresie macierzyństwa.

Na Uniwersytecie Gdańskim mobbing i dyskryminację uznaje się za zjawiska wysoce naganne, godne potępienia, których wszelkie przejawy nie są tolerowane. Każdy powinien przeciwstawiać się mobbingowi i dyskryminacji oraz wspierać działania mające na celu budowanie i umacnianie pozytywnych relacji interpersonalnych między pracownikami. Szczególny obowiązek przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji ciąży na osobach pełniących funkcje kierownicze. Zasady postępowania w przypadku podejrzenia, że w miejscu pracy mają miejsce sytuacje stanowiące przejaw mobbingu lub dyskryminacji opisane zostały w obowiązującej na uczelni „Polityce przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji".

Na uczelni działa Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnością, którego działania skierowane są do studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych, pracowników i kandydatów na studia z niepełnosprawnością. Jednostka oferuje także wsparcie osobom studiującym na UG, które podczas toku studiów doświadczyły nagłego pogorszenia zdrowia (np. choroba nowotworowa, udar, tętniak) lub utraciły sprawność z powodu wypadku. Biuro pomaga także w efektywnym wykorzystaniu czasu studiowania, dba o zapewnienie odpowiednich i racjonalnych warunków nauki i rozwoju osobistego oraz działa na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych.

Dostępny Uniwersytet

Uczelnia wdraża projekt „Dostępny UG – kompleksowy program likwidacji barier w dostępie do kształcenia dla osób z niepełnosprawnościami", którego celem jest poprawa dostępności uniwersytetu dla studentów z niepełnosprawnościami poprzez wdrożenie kompleksowego rozwiązania skoncentrowanego na zmianach organizacyjnych, architektonicznych, technologicznych, edukacyjnych oraz organizacji szkoleń dla kadry dydaktycznej i administracyjnej służących podniesieniu kompetencji w zakresie pracy z osobami z niepełnosprawnościami. Powyższe działania projektowe pozwolą uczelni na kompleksowe i nowoczesne podejście do procesu zmian organizacyjnych oraz podnoszenie świadomości i kompetencji kadry UG z zakresu niepełnosprawności. Założenia te wpisują się

w art. 24 Konwencji ONZ „O prawach osób niepełnosprawnych", którego nadrzędnymi celami są m.in.: likwidacja wykluczania osób z niepełnosprawnościami z powszechnego systemu edukacji, wprowadzenie racjonalnych rozwiązań dla wsparcia poszczególnych niepełnosprawności, uwzględnienie indywidualnych potrzeb mających na celu maksymalizowanie rozwoju intelektualnego i społecznego, zgodnie z celem pełnej integracji.

HR Excellence in Research

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

18 kwietnia 2016 roku Uniwersytet Gdański jako drugi uniwersytet w Polsce został wyróżniony przez Komisję Europejską logo HR Excellence in Research, a w 2022 roku otrzymał najwyższą możliwą ocenę i przedłużenie tego wyróżnienia na kolejne trzy lata. To odznaczenie nadawane jest instytucjom, które zarówno popierają, jak i w praktyce stosują zasady wyrażone w „Europejskiej Karcie Naukowca" oraz „Kodeksie postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych". HR Excellence in Research to część strategii Human Resources Strategy for Researchers (HRS4R), która ma na celu zwiększać atrakcyjność warunków pracy, a poprzez to liczbę pracowników naukowych w Unii Europejskiej. Treść obydwu dokumentów skupia się na wyznaczeniu standardów dotyczących instytucji naukowo-badawczych w zakresie tworzenia przyjaznych warunków pracy i rozwoju kariery naukowej (m.in. prawa i obowiązki instytucji oraz pracownika, opieka naukowa, mobilność) oraz wdrażania narzędzi pozwalających na

fot. Sylwester Ciszek

realizację zasad OTM-R, czyli otwartej, przejrzystej rekrutacji opartej na kwalifikacjach kandydata (m.in. równy dostęp do informacji, zasada niedyskryminacji). Wszelkie działania, które podejmowane są przez Uniwersytet Gdański w celu realizacji strategii HR, zostały podzielone na 3 obszary: Aspekty etyczne i zawodowe; Rekrutacja i ocena pracowników; Rozwój kariery zawodowej i warunki pracy. Podział ten jest wynikiem analizy wewnętrznej (m.in. ankiety dla pracowników naukowych oraz doktorantów), która miała na celu weryfikację spójności zasad określonych w Europejskiej Karcie Naukowca z zasadami istniejącymi w Uniwersytecie. Każdego roku UG przygotowuje szczegółowy raport z realizacji poszczególnych zadań i ich zgodności z harmonogramem oraz przedstawia zaktualizowany plan działań na kolejne lata poprzedzony analizą potrzeb.

11 ZRÓWNOWAŻONE MIASTA I SPOŁECZNOŚCI

Największa uczelnia wyższa w regionie

Uniwersytet Gdański włączony jest nierozerwalnie w funkcjonowanie miasta i regionu. Wnosi on w życie metropolii niebagatelny wkład przestrzenny, intelektualny i kulturowy. Przestrzeń uniwersytecka jest otwarta, gościnna i przyjazna dla całej społeczności Trójmiasta, regionu, ale i przyjezdnych gości, z kraju czy z zagranicy. Uniwersytet Gdański to bowiem nie tylko Gdańsk – to także kampusy w Sopocie i Gdyni, to stacje badawcze począwszy od Helu, gdzie Stacja Morska UG współtworzy centrum miasta i nadaje ton jego życiu, nie tylko letniemu, po stacje badawcze nad jeziorami kaszubskimi. Wszędzie tam Uniwersytet Gdański oferuje otwarty dostęp do swych bezpiecznych i przyjaznych przestrzeni, wyposażonych w zachęcającą do spędzania wolnego czasu infrastrukturę, do budynków i terenów zielonych, bibliotek, muzeów i wystaw.

Uczelnia wnosi istotny wkład w propagowanie kultury przez utrzymywanie działalności doskonałych grup artystycznych w ramach Akademickiego Centrum Kultury UG „Alternator". Występy utytułowanego wieloma nagrodami na całym świecie Chóru UG wprowadzają mieszkańców i gości uczestniczących w otwartych koncertach kolęd w nastrój świąteczny. Zespół Pieśni i Tańca Jantar przybliża mieszkańcom Pomorza kulturę ludową wszystkich zakątków Polski, od morza po Podhale. Uniwersytet Gdański jest jedynym ośrodkiem akademickim w kraju kształcącym na unikatowym kierunku etnofilologia kaszubska, na którym uczyć się można języka i kultury kaszubskiej. Absolwenci tego kierunku jako pracownicy regionalnych instytucji kultury przyczyniają się do zachowania unikatowego dla regionu kaszubskiego dziedzictwa.

Podkreślenia wymaga intensywna aktywność ekspercka i współpraca z lokalnymi władzami w budowaniu zrównoważonych miast, przyjaznych ludziom metropolii, a także kształcenie ekspertów w tych dziedzinach. Naukowcy UG pełnią funkcję ekspercką w gremiach kształtujących procesy miejskie i metropolitalne.

Działający przy Wydziale Nauk Społecznych zespół Zakładu Geografii Społeczno-Ekonomicznej Uniwersytetu Gdańskiego specjalizuje się w interdyscyplinarnych badaniach rozwoju miast i regionów, realizuje zróżnicowane projekty naukowe dla najważniejszych krajowych i międzynarodowych instytucji, takich jak Komisja Europejska oraz OECD, współpracując z kilkudziesięcioma jednostkami naukowymi z całego świata. Naukowcy angażują się w projekty aplikacyjne w partnerstwie z władzami odpowiedzialnymi za kreowanie polityki regionalnej i miejskiej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem województwa pomorskiego. Prowadzą ponadto zajęcia dydaktyczne

fot. Dawida Kopaniszyna

fot. Michał Mazurkiewicz

na kierunkach gospodarka przestrzenna oraz geografia, a także na studiach ekonomicznych, historycznych i socjologicznych oferowanych przez Uniwersytet Gdański. W ramach funkcjonującego przy Zakładzie Geografii Społeczno-Ekonomicznej Centrum Doskonałości RECOURSE prowadzona jest wymiana wiedzy oraz interdyscyplinarna, twórcza dyskusja na tematy związane z szeroko pojętą polityką miejską i geografią społeczno-ekonomiczną oraz publicznie prezentowane są i poddawane dyskusji wyniki projektów naukowych prowadzonych przez pracowników Zakładu.

12 ODPOWIEDZIALNA KONSUMPCJA I PRODUKCJA

Redukcja plastiku i polityka zakupowa

Na uczelni promowane jest odchodzenie od opakowań plastikowych. Polityka przetargowa uwzględnia konieczność maksymalnej redukcji zakupów produktów w opakowaniach plastikowych. Promowane jest wykorzystywanie pitnej wody z ujęć bieżącej wody pitnej, z użyciem naczyń własnych, z pominięciem plastikowych opakowań.

Uniwersytet opracował i wdrożył założenia polityki odpowiedzialnego społecznie biznesu CSR (Corporate Social Responsibility) w odniesieniu zarówno do umów, jak i do postępowań wyboru kontrahenta. Wymuszają one na kontrahentach składanie oświadczeń, że przestrzegają oni obowiązujących przepisów prawa dotyczących szeroko rozumianej ochrony środowiska, w szczególności w zakresie uzyskania niezbędnych zezwoleń, dokonania zgłoszeń i składania informacji oraz respektowania ograniczeń korzystania ze środowiska, w tym w szczególności wynikających z należytej gospodarki odpadami. Ponadto kontrahent oświadcza, że działa w sposób zrównoważony i podejmuje działania ograniczające negatywny

wpływ własnej działalności na środowisko naturalne. W opracowaniu zawarte są także klauzule środowiskowe i kryteria oceny kontrahenta w odniesieniu do Polityki Zakupowej Państwa pod względem zrównoważonych i innowacyjnych zamówień publicznych.

Gospodarka odpadami

Z dniem 1 stycznia 2020 roku został wprowadzony na Uniwersytecie obowiązek prowadzenia elektronicznej ewidencji odpadów za pośrednictwem Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO). Uczelnia jako podmiot zarejestrowany w BDO prowadzi ewidencję wytwarzanych odpadów i sprawozdaje się z ich wytwarzania i utylizacji. Funkcjonowanie systemu BDO polega na tym, że przed przekazaniem odpadów do odbiorcy zewnętrznego konieczne jest wystawienie karty przekazania odpadów (KPO). Dotyczy to w szczególności następujących grup odpadów: chemicznych z laboratoriów (mieszaniny poreakcyjne, zużyte lub przeterminowane odczynniki chemiczne, wzorce i inne środki chemiczne zawierające substancje niebezpieczne, gazy w pojemnikach jednorazowych, sorbenty, materiały filtracyjne); biologicznych z laboratoriów (odpady medyczne, weterynaryjne, materiał biologiczny zakaźny, jednorazowe ubrania ochronne, materiał genetycznie zmodyfikowany – GMO i GMM, tj. organizmy, mikroorganizmy); opakowań zawierających pozostałości substancji niebezpiecznych; innych niewymienionych wcześniej, dla których konieczna jest ewidencja w BDO, np. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Odpady komunalne wytwarzane w instytucji są segregowane i przekazywane do utylizacji zgodnie z lokalnymi wymogami (uchwały rad miast w sprawie utrzymania czystości i porządku na terenie miast).

Kreacje z recyclingu – pokaz mody zero waste

W czerwcu 2022 roku w ramach obchodów Dnia Zrównoważonego Rozwoju na Wydziale Chemii UG zorganizowano Pokaz mody zero waste. Zaprezentowano trzynaście kreatywnych i nieszablonowych kreacji przygotowanych przez pracowników i studentów naszej uczelni. Zgodnie z hasłem przewodnim: „Mniej znaczy więcej, czyli jak pokonać konsumpcjonizm" przy użyciu niepotrzebnych już ubrań lub materiałów powstały nowe stroje zaprezentowane na wybiegu przez studentów i pracowników UG.

fot. Alan Stocki

fot. Alan Stocki

W konkursie wzięło udział trzynastu uczestników, którzy przedstawili swoje pomysły na strój z odzysku. Można było zobaczyć m.in. kostium z włókniny ogrodowej, folii bąbelkowej czy starych elementów scenograficznych z teatru. Licznie zgromadzona publiczność wydawała się zachwycona i obdarowywała modelki i modeli gromkimi brawami. Ideą konkursu było zwrócenie uwagi na ogromne obciążenie dla środowiska przez przemysł tekstylny, który, wprowadzając „mikrosezony" modowe nawet do 52 razy w roku, napędza podaż odzieży – jej produkcja powoduje emisję potężnej ilości zanieczyszczeń do środowiska naturalnego.

Ograniczanie śladu węglowego

Uniwersytet Gdański od lat angażuje się w działania związane z ochroną i ograniczaniem śladu węglowego uczelni: chroni tereny zielone, wspiera projekty proekologiczne oraz dba o to, by obiekty kampusu powstawały w harmonii z otoczeniem. Niektóre budynki uniwersyteckie zostały zaprojektowane i wybudowane z wykorzystaniem energooszczędnych technologii, źródeł energii odnawialnej – pomp ciepła z kolektorami głębinowymi oraz gruntowymi powietrznymi wymiennikami ciepła. Kolejne projekty mające na celu wykorzystanie odnawialnych źródeł, np. instalacje fotowoltaiczne, są w trakcie realizacji. Uniwersytet Gdański monitoruje poziom emisji dwutlenku węgla wynikający ze zużycia energii elektrycznej oraz wykorzystania tradycyjnych kotłowni znajdujących się w starszych budynkach. Centrum Zrównoważonego Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego jest w trakcie opracowywania Strategii Adaptacji do Zmiany Klimatu. Pilotażowe działania w tym zakresie prowadzone są w ramach współpracy Uniwersytetu Europejskiego SEA-EU.

Podnoszenie świadomości w zakresie zmiany klimatu

fot. Mateusz Byczkowski; Worki i teczki wykonane ze starych banerów

Uniwersytet Gdański jest szczególnie zaangażowany w podnoszenie świadomości społeczności akademickiej i otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie skutków zmiany klimatu oraz w promowanie działań mających na celu zwiększenie odporności i przystosowania do zmiany klimatu społeczności lokalnych. Działania te obejmują kampanie edukacyjno-informacyjne, m.in. realizowane w ramach projektu Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego „Pomorscy czują klimat!", zainicjowanej przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, oraz projekty dydaktyczne, m.in. współfinansowane ze środków norweskich, które wprowadzają temat zmiany klimatu do dydaktyki akademickiej. W ramach programu „Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju" Centrum Zrównoważonego Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego zaprasza na studia podyplomowe przygotowane wspólnie z Politechniką Gdańską i Gdańskim Uniwersytetem Medycznym (Związek Uczelni Fahrenheita) Mitygacja i adaptacja do zmiany klimatu, stanowiące odpowiedź na zamówienie pomorskich przedsiębiorców i samorządowców. We współpracy z miejskimi instytucjami edukacyjnymi przedstawiciele Centrum Zrównoważonego Rozwoju prowadzą warsztaty „Zmiany klimatyczne – wszystko, co chciałbyś o nich wiedzieć, ale boisz się zapytać" dla uczniów i mieszkańców (Dom Zdrojowy, Gdańsk) oraz uczestniczą w dyskusjach eksperckich. Problematyka zmiany klimatu obecna jest bardzo wyraźnie w mediach uniwersyteckich. Stacja Limnologiczna w Borucinie prowadzi badania, które dotyczą m.in. wpływu zmian klimatu na akweny, w tym lokalne jeziora.

Ochrona wodnych ekosystemów

Głównym wkładem w realizację tego celu są działania badawcze, edukacyjne i eksperckie w zakresie poznania i ochrony ekosystemów wodnych podejmowane przez Wydział Oceanografii i Geografii. Wydział dysponuje unikatową, nowoczesną infrastrukturą, jednym z najnowocześniejszych w Europie statków badawczych R/V Oceanograf, prowadzi stację badawczą na Półwyspie Helskim. Podejmowane są liczne działania poświęcone ochronie gatunków bałtyckich zagrożonych wyginięciem, popularyzacji wiedzy o morzach i oceanach, ich znaczeniu i ochronie. Uniwersytet współpracuje ściśle z sektorem przemysłowym, realizując ekspertyzy środowiskowe, np. na rzecz promowania morskiej energetyki wiatrowej przy zachowaniu bezpieczeństwa ekosystemu morskiego.

Stacja Morska im. Profesora Krzysztofa Skóry Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu

Stacja Morska im. Profesora Krzysztofa Skóry Instytutu Oceanografii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu, dzięki lokalizacji w centralnym punkcie Zatoki Gdańskiej, jest szczególnie predysponowana do podejmowania badań dotyczących funkcjonowania i ochrony życia Bałtyku. Zdobytą w licznych projektach wiedzę załoga helskiej placówki upowszechnia podczas specjalistycznych konferencji, spotkań eksperckich, wykładów, organizowanych cyklicznie i okazjonalnie tematycznych kursów i społecznych wydarzeń informacyjno-edukacyjnych, a także w formie publicznych ekspozycji edukacyjnych (fokarium, Dom Morświna, teren Błękitnej Wioski). Rozwijając badania biologiczne i akustyczne, m.in. analizy pośmiertne i monitoring akustyczny morświnów, oraz podejmując działania czynnej ochrony ssaków (restytucja, analiza i ograniczenie zagrożeń, edukacja), Stacja Morska w sposób praktyczny wspiera realizację polskich zobowiązań wobec międzynarodowych konwencji i porozumień (m.in. HELCOM, ASCOBANS).

fot. Wojciech Głodek

Stacja Morska prowadzi jedyny w Polsce ośrodek rehabilitacji fok, który niesie pomoc zwierzętom potrzebującym opieki i leczenia. Rozwijając badania biologiczne, weterynaryjne i hodowlane nad fokami, helski ośrodek w sposób praktyczny wspomaga międzynarodową akcję odtwarzania i ochrony zasobów tych zwierząt na Bałtyku. Pacjenci ośrodka to głównie focze szczenięta, znalezione na plażach, pozbawione niezbędnej opieki matki. Przygotowane do samodzielnego życia z pomocą człowieka przywracane są ich naturalnemu środowisku, gdzie są obiektami prowadzonych obserwacji naukowych. Rehabilitacja fok ma na celu także częściową kompensację strat, jakie ich chroniona bałtycka populacja ponosi wskutek działalności człowieka (rybołówstwa, zanieczyszczeń morza, zakłóceń ze strony turystyki).

fot. archiwum Stacji Morskiej UG

fot. Maciej Wróblewski

Stacja Morska UG prowadzi także ośrodek hodowli fok szarych, wspomagający projekty restytucji i ochrony fok szarych. Licznie odwiedzane fokarium pełni rolę publicznego forum dla popularyzacji wiedzy zarówno o fokach, jak ich środowisku. Zapoznając się z życiem fok, zwiedzający poznają ogólne problemy ochrony przyrody Bałtyku. Pracownicy placówki uczą i informują wszystkich, którym tego rodzaju wiedza jest potrzebna – od dzieci po polityków. W fokarium Stacji Morskiej, prócz popularyzacji wiedzy o bałtyckich fokach, prowadzone są badania fizjologiczne, behawioralne oraz rozwoju technik służących zachowaniu dobrostanu zwierząt.
W Stacji Morskiej prowadzony jest także specjalny projekt edukacyjny dedykowany młodzieży szkolnej pod nazwą „Błękitna Szkoła". Upowszechnianie informacji dotyczących ochrony ekosystemu Morza Bałtyckiego, w tym szczególnie sytuacji morskich ssaków, jest ważnym elementem działalności helskiej placówki. Najpełniejszą, profesjonalną wiedzę przyrodniczą o morzu zdobywają tu studenci kierunków przyrodniczych. Dla nich organizowane są wykłady, seminaria, praktyki, ćwiczenia terenowe i specjalistyczne kursy.

Działania w celu ochrony morświna

fot. archiwum Stacji Morskiej UG

Morświn to jedyny gatunek walenia stale zasiedlający Bałtyk. Kiedyś liczny w tym morzu obecnie jest skrajnie zagrożony wyginięciem. Populacja bałtycka liczy zaledwie około 500 osobników, co udało się stwierdzić dopiero w ostatnich latach dzięki międzynarodowemu projektowi z udziałem Stacji Morskiej UG. Projekt w części realizowanej przez uczelnię współfinansowany był przez unijny instrument finansowy LIFE+, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środki własne. Stacja Morska od lat 80. XX wieku prowadzi bazę danych o występowaniu morświnów w polskich wodach, kontynuuje badania akustyczne występowania morświnów oraz badania pośmiertne zmierzające do oceny kondycji populacji. Placówka prowadzi także aktywną edukację na temat problemów morświnów bałtyckich, za co była wielokrotnie nagradzana na poziomie krajowym i międzynarodowym, m.in. nagrodą ASCOBANS (Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic, North East Atlantic, Irish and North Seas – Międzynarodowe Porozumienie o Ochronie Małych Waleni w Wodach Europejskich). Corocznie Stacja Morska organizuje wydarzenie edukacyjne w ustanowiony przez ASCOBANS Międzynarodowy Dzień Bałtyckich Morświnów.

Nauka obywatelska

Wspólnie z World Wide Fund (WWF) Polska Stacja Morska wprowadziła do badań ssaków morskich w Polsce formę nauki obywatelskiej, angażującej wolontariuszy do współpracy z profesjonalnymi naukowcami. Wraz z wolontariuszami tzw. Błękitnego Patrolu prowadzone są działania monitoringowe, pozwalające na rejestrację obserwacji fok na polskich plażach, a także działania pomocowe na rzecz fok szarych, które z roku na rok przynoszą większe efekty. Coraz więcej osób zyskuje świadomość zagrożeń gatunku i tego, jak prawidłowo zachować się w razie spotkania foki. Wolontariusze interweniują w razie dostrzeżonego zagrożenia, zapewniając spokój fokom pojawiającym się na plażach. Stacja Morska prowadzi także działania praktyczne mające na celu ograniczenie zagrożeń dla morświnów i fok ze strony rybołówstwa. Jednym z takich działań było testowe wyposażenie rybaków w akustyczne

odstraszacze, tzw. pingery, które chronią morświny przed przypadkową śmiercią w sieciach rybackich. Innym przykładem działań jest planowane przeprowadzenie testów połowowych za pomocą narzędzi bezpiecznych dla ssaków morskich, tzw. alternatywnych narzędzi połowowych, we współpracy z rybakami.

Statek badawczy „Oceanograf”

fot. Maciej Wróblewski

Oceanograf to specjalistyczny statek naukowo-badawczy pływający pod polską banderą, wykorzystywany przez pracowników naukowo-badawczych oraz studentów Uniwersytetu Gdańskiego. Katamaran jest wyposażony w specjalistyczne urządzenia do interdyscyplinarnych badań środowiska i przyrody mórz i oceanów. Oprócz laboratoriów wewnątrz statku znajdują się również obserwatoria i sala seminaryjna dla studentów. Dzięki bogatemu wyposażeniu Oceanograf jest najnowocześniejszą jednostką badawczą pływającą na Bałtyku, umożliwia wykonywanie szerokiego panelu badań (batymetrycznych, biologicznych, chemicznych, fizycznych, geologicznych, magnetyczno-sejsmoakustycznych). Dwukadłubowa konstrukcja statku oraz system dynamicznego pozycjonowania zapewnia stabilność statku, dokładność przeprowadzanych badań nawet przy stanie morza 4 i przy sile wiatru 5 w skali Beauforta. Do rejonu badań statek może dopływać w dowolnych warunkach pogodowych.

fot. Maciej Wróblewski

fot. Maciej Wróblewski

Morze w badaniach

Badania naukowe skoncentrowane są na obszarze południowego Bałtyku i obejmują m.in. ocenę wpływu na środowisko inwestycji i działalności ekonomicznej na morzu, racjonalne zarządzanie strefą brzegową morza, zrównoważone pozyskiwanie zasobów morza i efektywną ochronę środowiska morskiego, w tym:

- interdyscyplinarne badania ekosystemów wód przybrzeżnych, zwłaszcza na obszarach chronionych Natura 2000,
- ocenę zanieczyszczenia środowiska morskiego i oddziaływania działalności człowieka na środowisko morskie,
- nowe metody badania ekosystemów morskich, m.in. modele ekohydrodynamiczne opisujące stan oraz przewidujące zmiany w wybranych basenach Morza Bałtyckiego,
- interdyscyplinarne badania nowych form pozyskiwania żywych zasobów morza,
- badania społecznego i ekonomicznego znaczenia ekosystemów morskich dla człowieka oraz narzędzia wspomagające decyzje w zarządzaniu zasobami morza,
- badania wpływu współczesnej zmiany klimatu na funkcjonowanie ekosystemów mórz i oceanów,
- zmienność klimatu ze szczególnym uwzględnieniem basenu Morza Bałtyckiego,
- hydrologię strefy brzegowej południowego Bałtyku i obszarów młodoglacjalnych,
- naturalne i antropogeniczne przeobrażenia jezior w północnej Polsce.

fot. Wojciech Głodek

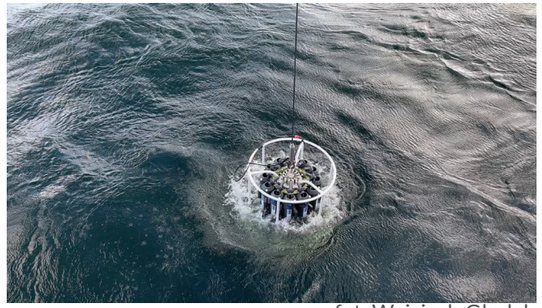
fot. Wojciech Głodek

fot. Wojciech Głodek

15 ŻYCIE NA LĄDZIE

Więcej drzew i terenów zielonych

fot. Błażej Zabłotny

Od początku istnienia Kampusu w Oliwie wykonywane są systematyczne nasadzenia drzew, co związane jest z zagospodarowywaniem terenów przy starych, jak i nowo powstałych budynkach. Oddano do użytkowania EkoPark im. Macieja Płażyńskiego, miejsce wypoczynku dla społeczności akademickiej i mieszkańców Trójmiasta, w którym znajduje się unikatowa w skali województwa ekspozycja zachowawczej kolekcji roślin rzadkich i zagrożonych gatunków rodzimych. EkoPark został zaprojektowany tak, by poza funkcją edukacyjną, naukową i rekreacyjną pełnić funkcję przyrodniczą, przejawiającą się w zachowaniu równowagi i bioróżnorodności gatunków roślin, a także funkcję środowiskową, zgodnie z którą tworzy się tereny zielone przybliżone do naturalnych warunków przyrodniczych, tj. rzeźby terenu, gleby, stosunków wodnych i organizmów żywych.

Ochrona różnorodności biologicznej

Na Wydziale Biologii prowadzone są intensywne badania nad zróżnicowaniem gatunkowym świata roślin, grzybów i zwierząt różnych szerokości geograficznych. Pracownicy Wydziału specjalizują się w badaniu roślin naczyniowych Polski północnej, wybranych grup roślin (storczykowate Ameryki Południowej i Środkowej, Afryki, Madagaskaru oraz Nowej Gwinei), porostów (Polski, Europy oraz wybranych regionów pozaeuropejskich, szczególnie Boliwii) oraz różnych grup bezkręgowców (zarówno wolno żyjących, jak i pasożytniczych). Tego typu prace – o charakterze podstawowym – mają fundamentalne znaczenie dla określenia stopnia różnorodności biologicznej różnych obszarów, a następnie ich zmian w czasie. Większość badanych materiałów jest deponowana potem w wydziałowych kolekcjach materiału biologicznego, jako dokumentacja nie tylko samych badań, ale także różnorodności biologicznej i zasobów genetycznych, które są dostępne dla innych badaczy. Znaczna część zbiorów jest digitalizowana w ramach projektu Herbarium Pomeranicum i udostępniana wszystkim zainteresowanym. Istotną rolę odgrywa także poznawanie owadów zakonserwowanych w żywicach kopalnych. Wydział Biologii dysponuje niebagatelną kolekcją liczącą ok. 1 000 000 alegatów.

Ptasie wędrówki

Na Wydziale Biologii prowadzone są od początku istnienia UG kompleksowe badania wędrówek ptaków migrujących wzdłuż polskiego wybrzeża z uwzględnieniem odpowiedzi ptaków wędrownych na globalne zmiany środowiska, w tym na ocieplenie klimatu, a także monitoring długoterminowych zmian morfologicznych u ptaków wędrownych. Od wielu lat gdańscy ornitolodzy śledzą także zmiany środowiska obszarów podbiegunowych. Ponadto analizowane są ekologiczne i epidemiologiczne aspekty występowania u ptaków wędrownych chorób i pasożytów.

Tajniki i ochrona roślin

Na tymże wydziale zgłębiane są także tajniki biologii i ekologii ginących i chronionych w Polsce roślin naczyniowych oraz porostów w ramach badań cech populacji i warunków fitocenotyczno-siedliskowych, analizy zmienności genetycznej i morfologicznej jako podstawy efektywnej ochrony gatunków. Badacze wnoszą ważny wkład naukowy w określenie naturalnego zróżnicowania, dynamiki i antropogenicznych przemian szaty roślinnej Pomorza Gdańskiego. Na Wydziale Biologii utworzono bank nasion 33 gatunków roślin rzadkich i zagrożonych Pomorza Gdańskiego oraz bank kultur in vitro tych gatunków. Zabezpieczono tym samym ich zasoby genowe. Prace prowadzone były w ramach projektu „Ochrona zasobów genowych dziko rosnących zagrożonych gatunków roślin naczyniowych Pomorza Gdańskiego", sfinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Na podstawie prac terenowych oraz kwerendy literaturowej i zielnikowej zapoczątkowano cykl wydawniczy poświęcony ginącym gatunkom roślin naczyniowych Pomorza Gdańskiego.

Ochrona lasów

Uniwersytet Gdański współpracuje z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych (dalej: RDLP) w Gdańsku w celu wspólnej realizacji projektów edukacyjnych oraz badawczych. Podstawą podejmowanych działań jest troska o stan środowiska naturalnego, w tym ekosystemów leśnych nadzorowanych przez RDLP w Gdańsku, oraz chęć podnoszenia poziomu wiedzy i świadomości społecznej związanej z ochroną naturalnych zasobów przyrodniczych tego obszaru. Współpraca obejmuje przede wszystkim zadania służące synergicznemu rozwojowi działalności informacyjnej i edukacyjnej z wykorzystaniem badań naukowych oraz wdrażanie wyników tych badań dla innowacyjności praktyki leśnej oraz poszerzania oferty dydaktycznej.

Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

Uniwersytet Gdański spełnia wszystkie możliwe wymogi instytucji silnej, praworządnej, kierowanej w sposób przejrzysty, poprzez opracowywanie stosownych polityk i zarządzeń, w trosce o każdego członka akademickiej społeczności. Każda grupa osób tworzących wspólnotę akademicką Uniwersytetu reprezentowana jest w organach zarządzających uczelnią. Funkcjonują Samorządy Studentów i Doktorantów, które dbają o jak najlepiej pojęte interesy tych grup współtworzących społeczność akademicką. Związki zawodowe z kolei koncertują swą uwagę wokół interesów pracowniczych grup zawodowych i dbają o dobrostan każdego z pracowników na wszystkich szczeblach złożonej struktury, jaką jest uniwersytet.

Na uczelni podejmowane są inicjatywy przeciwdziałające każdemu wykluczeniu, zapobiegające niewłaściwym praktykom, respektujące wolność akademicką, tak aby przestrzeń uniwersytecka była otwarta i przyjazna. Uniwersytet Gdański kształci kadry do pracy społecznej, samorządowej, formuje elity prawnicze, zasilając instytucje samorządowe i państwowe w umysły kształtujące teraźniejszość i przyszłość.

Pomoc Ukrainie

Rok 2022 przyniósł nowe wyzwania związane z wojną w Ukrainie. Wobec tego kryzysu społeczność UG solidarnie otworzyła serca dla potrzebujących pomocy. Uczelnia wdrożyła szereg działań wspierających uchodźców, w tym udostępniła akademiki dla uchodźców (łącznie tymczasowe schronienie znalazło prawie 400 osób w 2 budynkach), przekazano na ten cel także pomieszczenia zabytkowego Pałacu w Leźnie. Przez wiele miesięcy trwały zbiórki pieniężne i rzeczowe na rzecz potrzebujących, przy zaangażowaniu wszystkich członków społeczności – zarówno studentów, jak i pracowników, dzięki którym wysłano dziesiątki tirów do naszych sąsiadów.

Na Wydziale Nauk Społecznych UG zorganizowano akcję zbiórki rowerów i hulajnóg. Ponad 50 sztuk przekazano uchodźcom z Ukrainy zamieszkujących domy studenckie udostępnione przez Uniwersytet Miastu Sopot.

fot. Mateusz Byczkowski

Przez ponad dwa miesiące na Międzyuczelnianym Wydziale Biotechnologii UG odbywał się cotygodniowy charytatywny kiermasz domowych wypieków, gdzie można było zakupić domowe ciasta i kawę. Pod hasłem „Pomoc jest słodka" udało się zebrać kwotę przeszło 10 tysięcy złotych. Dodatkowo w ramach akcji zakupić można było niecodzienne odmiany fiołków przekazanych przez przyrodników z Wydziału Biologii.

fot. Agnieszka Beck

Strefa Działań Twórczych powstała z myślą o dzieciach z Ukrainy. Dzięki zaangażowaniu studentów, pracowników, licznych jednostek UG oraz darczyńców w budynku Wydziału Chemii UG udało się stworzyć przytulną i bezpieczną przestrzeń, która miała pozwolić na chwilę wytchnienia, ale też sprzyjać rozwojowi artystycznemu małych podopiecznych. Świetlica otwarta dla dzieci w każdym wieku oferowała także specjalną strefę dla mam. Nad bezpieczeństwem zabawy czuwały doświadczone animatorki z Ukrainy.

fot. Katarzyna Furmaniak

Wydział Filologiczny Uniwersytetu Gdańskiego we współpracy z Akademickim Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców i przy wsparciu Gdańskiego Oddziału Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego zorganizował warsztaty dla wolontariuszy, chcących pomóc uchodźcom w nauce języka polskiego. ACJPiKP zorganizowało darmowe kursy języka polskiego dla uchodźców wojennych z Ukrainy: intensywne kursy podstawowe, letnią szkołę języka polskiego i kultury polskiej, kurs polskiego języka medycznego oraz darmowy kurs online dla lektorów przygotowujących migrantów do egzaminu certyfikatowego z języka polskiego.

fot. Michał Algebra

W maju 2022 roku Uniwersytet Gdański był gospodarzem i współorganizatorem razem z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej NAWA krajowej konferencji „Solidarni z Ukrainą. Studenci, naukowcy, instytucje". Jej celem było zaprezentowanie zaangażowania środowiska naukowego i akademickiego w pomoc Ukraińcom. Uczestnicy konferencji dyskutowali o wspomaganiu ukraińskich studentów, którzy przyjechali do naszego kraju, o wspomaganiu naukowców, o różnorakich formach oferowanej pomocy – systemowej, akcyjnej w postaci wolontariatu. Dyskutowano o perspektywach naukowej współpracy międzynarodowej między naszymi krajami w obliczu ogromu nieszczęść, jakie niesie wojna. Honorowym gościem konferencji był prof. Andriej Vitrenka, Pierwszy Wiceminister Edukacji i Nauki Ukrainy, który zaapelował o dalsze wsparcie.

17 PARTNERSTWA NA RZECZ CELÓW

Uczelnie Fahrenheita

fot. Paweł Sudara

Związek Uczelni w Gdańsku im. Daniela Fahrenheita (FarU) został powołany na wspólny wniosek rektorów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Politechniki Gdańskiej oraz Uniwersytetu Gdańskiego. Senaty trzech wiodących uczelni Pomorza podjęły stosowne uchwały oraz zaakceptowały treść statutu Związku, określającego zakres zadań, organy oraz sposób zarządzania tą nową organizacją.

Najważniejszym zadaniem Związku jest jak najlepsze wykorzystanie zasobów i potencjału trzech uczelni, które go tworzą. Jego działania koncentrują się na opracowaniu rozwiązań wspierających wspólne badania naukowe i prace rozwojowe, a także rekomendacji dotyczących konsolidacji lub powoływania nowych, międzyuczelnianych szkół doktorskich.

Jednym ze strategicznych zadań Związku jest prowadzenie wspólnej polityki promocyjnej i rankingowej, zwłaszcza na arenie międzynarodowej, a także wyrażanie opinii i reprezentowanie wspólnych interesów wobec administracji państwowej, samorządowej oraz inicjatyw ustawodawczych. Związek ma także wzmocnić działalność wydawniczą PG, UG i GUMed.

Gdański Uniwersytet Medyczny, Politechnika Gdańska oraz Uniwersytet Gdański od wielu lat realizują wspólne inicjatywy w obszarach: naukowym, kształcenia i organizacyjnym. Dzięki powołaniu Związku Uczelni możliwe jest pogłębienie dotychczasowej współpracy i utworzenie na Pomorzu jednego z najsilniejszych ośrodków akademickich w Polsce.

Organem nadzorującym pracę Związku jest jego Zgromadzenie, w skład którego wchodzą rektorzy oraz przewodniczący Rad Uczelni.

Magna Charta Universitatum

fot. Alan Stocki

OBSERVATORY MAGNA CHARTA UNIVERSITATUM

Uniwersytet od 2021 roku jest sygnatariuszem Magna Charta Universitatum, której celem jest pielęgnowanie tradycji uniwersyteckich i zachęcanie do tworzenia silnych więzi między uniwersytetami. Po raz pierwszy akt sygnowało 18 września 1988 roku 388 rektorów i kierowników uniwersytetów z okazji jubileuszu 900-lecia Uniwersytetu w Bolonii. W 2020 roku Karta została uaktualniona, ale nadal opiera się na fundamentalnych zasadach, na których powinna opierać się misja uniwersytetów na całym świecie, tj. odnoszących się do wolności akademickiej i autonomii instytucjonalnej. Nowa wersja jest rozszerzona, aby odzwierciedlić

globalny charakter dzisiejszych uniwersytetów i ich odpowiedzialność wobec społeczności, którym służą, aby przynieść korzyści ludzkości i przyczynić się do zrównoważonego rozwoju. Tak jej założenia ujął David Lock, Sekretarz Generalny Magna Charta Obserwatorium: „Uniwersytety, ich pracownicy, studenci i absolwenci są dobrze przygotowani do wnoszenia coraz większego wkładu w społeczeństwa i poprawy jego przyszłości. Mogą to robić skuteczniej, jeśli współpracują z innymi uniwersytetami. Kontakty nawiązane poprzez podpisanie MCU 2020 oraz zaangażowanie się w tę globalną społeczność pomogą uniwersytetom wykorzystać ten potencjał". Dokument zwraca uwagę zarówno na bardziej globalny charakter działań uniwersytetów, jak również na ich szerzej rozumiane, lokalne obowiązki. Podpisująca Magna Charta Universitatum 2020 uczelnia zadeklarowała tym samym swoje zobowiązanie do przestrzegania pierwotnej deklaracji oraz zasad, wartości i obowiązków zawartych w nowym dokumencie, aby wzmocnić rolę uniwersytetów w ochronie planety oraz promowaniu zdrowia, dobrobytu i oświecenia na całym świecie.

European University Association, EUA

Uczestnictwo w międzynarodowych gremiach z obszaru szkolnictwa wyższego to priorytet dla Uniwersytetu Gdańskiego. European University Association to bardzo prężnie działająca organizacja zrzeszająca ponad 850 uczelni z 49 krajów europejskich i wyznaczająca trendy w zakresie wdrażania tzw. Procesu Bolońskiego, a obecnie także Celów Zrównoważonego Rozwoju. To szansa na dzielenie się dobrymi praktykami, wymianę doświadczeń na poziomie działających w ramach EUA specjalnych grup fokusowych, komitetów czy ciał doradczych, to także możliwość uczenia się poprzez uczestnictwo w licznych szkoleniach i konferencjach i wreszcie – okazja na włączenie głosu UG do europejskiego dyskursu na temat przyszłości uniwersytetów.

O Raporcie

Koncepcja tej publikacji powstała w wyniku identyfikacji trzech potrzeb. Pierwsza dotyka strony praktycznej, tj. wymogów i oczekiwań ze strony instytucji rankingujących uniwersytety co do raportowania działań odnoszących się do założeń Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Pragniemy jednak zaznaczyć, że nie jest to raport z realizacji tychże celów, a jedynie syntetyczne ujęcie wybranych aktywności naszej uczelni we wskazanych obszarach, które tym samym są pewnym punktem odniesienia. Druga potrzeba dotyka promocji społecznego wpływu uczelni, także w kontekście środowiska i gospodarki. **I wreszcie trzecia, najważniejsza, to, zgodnie z intencją władz rektorskich, wpisanie się w aktualny dyskurs na temat transformacji i społecznego zaangażowania uczelni przez pryzmat Celów, wdrażanych na poziomie wszystkich trzech misji uczelni, tj. kształcenia, badań i innowacji oraz współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.** Raport wskazuje na balans pomiędzy aktywnością globalną i lokalną, bowiem te dwa wymiary są równie ważne. Tak kompleksowe ujęcie nie pozwala zgłębić wszystkich zagadnień w sposób wyczerpujący, a jedynie wybiórczo naświetla wybrane inicjatywy będące małą częścią pełnego spektrum aktywności uczelni. Zawarte treści zaczerpnięte zostały z zasobów uczelni, w tym przede wszystkim uniwersyteckiej strony internetowej oraz innych źródeł publicznie dostępnych w Internecie. Część informacji otrzymano od osób realizujących poszczególne działania.

W maju 2022 roku odbyła się w Barcelonie trzecia międzynarodowa konferencja UNESCO, podczas której zebrało się około 1500 delegatów z całego świata. Opublikowane założenia do raportu „New visions for higher education institutions towards 2030" wskazują na nowe trendy w postrzeganiu roli uczelni w społeczeństwie przez pryzmat dokonujących się transformacji, w tym cyfrowej czy zielonej. Perspektywa 2030 roku jest jednak zbyt bliska, aby się na niej zatrzymać. Cele Zrównoważonego Rozwoju ONZ to globalna, ale polityczna agenda, pewien kompromis pomiędzy bardzo różnymi interesami i oczekiwaniami państw, biznesu, trzeciego sektora i społeczeństwa. I jak każda wizja, nie zostanie w pełni zrealizowana. Już teraz zatem zastanawiamy się, co będzie następnym krokiem, jaki będzie kurs na kolejne lata. Stąd na okładce publikacji znalazł się R/V Oceanograf. Statek ten w okresie maj–czerwiec 2022 dotarł do miast i portów naszych uczelni partnerskich z sojuszu SEA-EU, zabierając na pokład studentów i pracowników naukowych różnych uczelni w celu wspólnego prowadzenia badań. Symbolizuje on nie tylko rejs ku nowym i nieznanym obszarom, ale także to wszystko, czym chlubi się Uniwersytet Gdański: innowacyjne badania i dydaktykę, związki z morzem, współpracę, łączenie potencjałów, a jednocześnie pasję i przygodę.. Publikacja ta ma zatem służyć upowszechnianiu dorobku uniwersytetu, który wnosi tak wiele do społeczeństwa, gospodarki i zachowania bioróżnorodności czy ochrony środowiska.